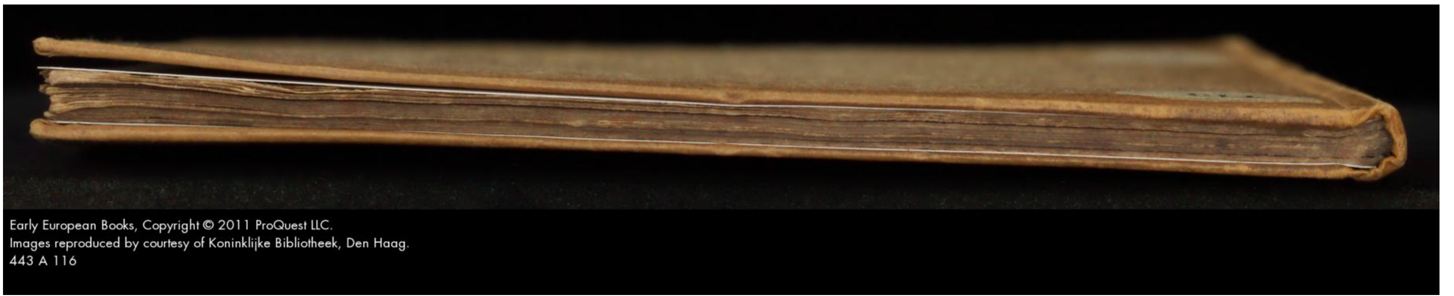
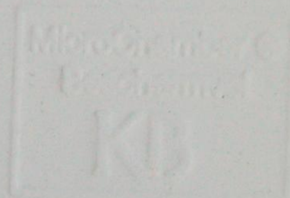
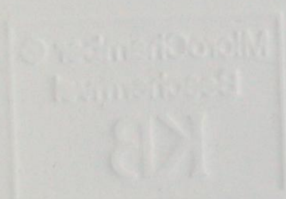

DEN GROOTEN
TAMERLAN,

MET

DE DOODT VAN
BAYASET de I,
TURKS KEIZER;

door

J. SERWOUTERS.

Den tweeden Druk, door hem zelf overzien, en vermeerdert.

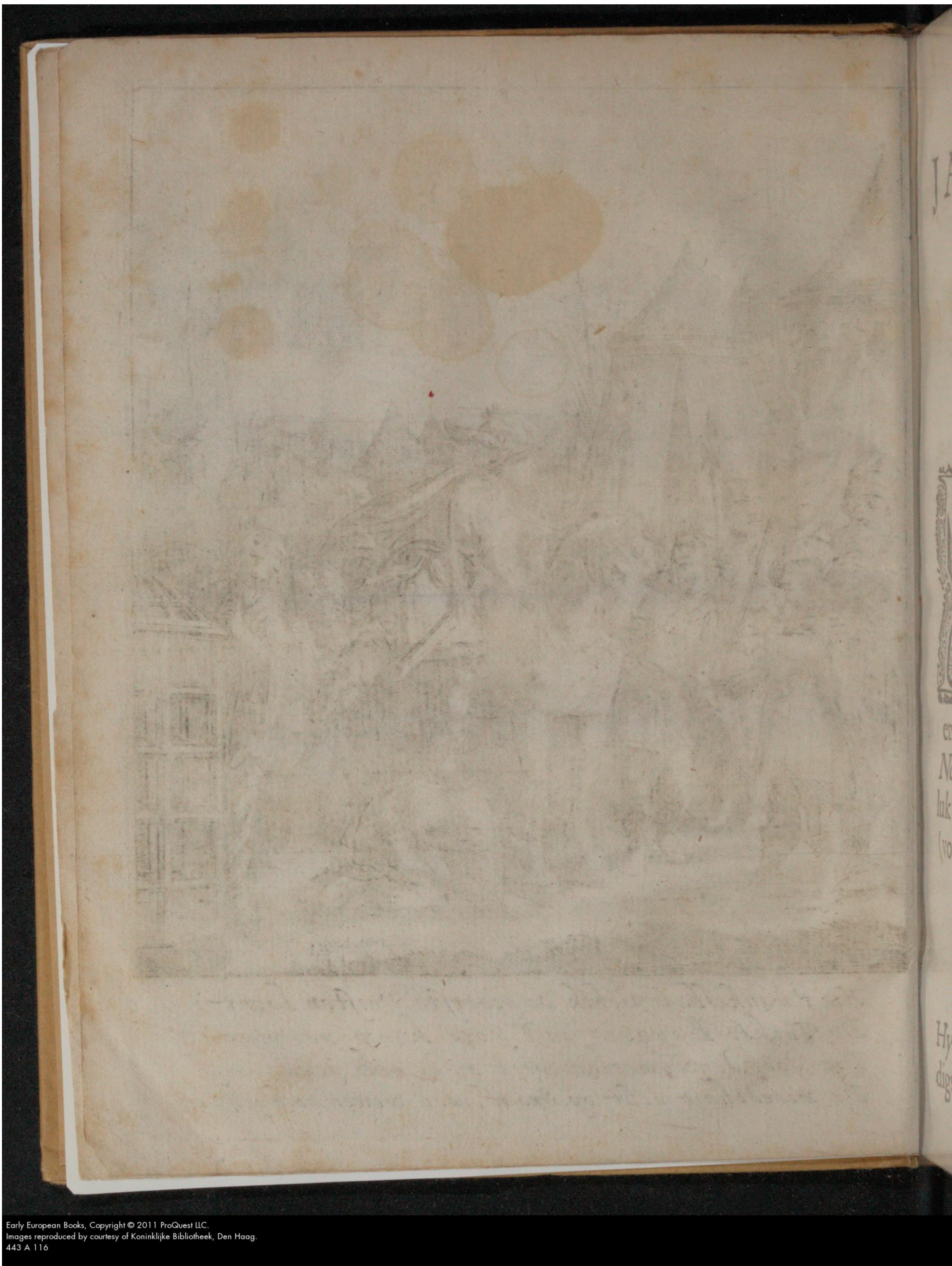

t'AMSTERDAM,
By *Jacob Lescaille*, Boekverkooper op de Middeldam, naast de Vismarkt, in 't jaar 1661.

Hoe 't wankelbaar Geluk de grootste Vorsten loont;
De Turkse Bajaset in d' ysre kouw vertoont,
Die door den Tamerlan wert op de nek getreeden.
De wreedtheit acht op Staat, noch wetten, noch gebeeden.

AAN DEN E. HEER,

MYN HEER

JACOB HINLOPEN JACOBZ.

RAADT, OVDT-SCHEPEN, &c. DER STADT AMSTERDAM.

YN HEER,

Ik kom aan UE. voor de tweedemaal eerbiedelijk opofferen den herdrukten Grooten Tamerlan, die voor twee eeuwen op 't tooneel des aardtrijks een ſchrik des wereldts, en een geeſſel der Turken, heeft verſtrekt; en op ons Neerlants tooneel vertoonde hoe wankelbaar 't Geluk in zich zelf is; wanneer den geſloten Bayaſet (voor zijne nederlaag zoo machtigen keizer) uitriep:

O nulla longi temporis felicitas!

Dat is,

Voorſpoedigheden, ach! ghy zijt
Niet duerzaam, dan een korten tijt.

Hy vertoonde dat op deezen aardtbodem niets geſtadigs, dan d'ongeſtadigheit zelve, wiert bevonden. De

Poëſie, die alles verduert, die de waarheidt met een vrypoſtigh hart uytbreit, 't gemoedt beweegt en een indruk geeft, ja de groote ziel van 't geheugen is, (zonder wie byna alle oude geſchiedeniſſen aan de duyſternis en vergetelbeek op-geoffert zouden zijn) had my opgewekt, om dees waarachtige geſchiedenis (waar in ik ten deele heb gevolgt de Spaanſe Poëet Luys Veles de Guevarra) op 't tooneel te brengen, en daar mede te vertoonen, dat de Schouburg 't vermogen heeft om aan de leergierige, als in een tafereel, te verbeelden, hoe laſtigh en dikwils ongelukkig de Rijxbeſtieringen zijn, en met hoe bitteren naſmaak de zoetigheit der toomeloze heerſchluſt geboet wert. Uw E. zal hier bevinden grootsheidt in Bayaſet, dapperheidt in Tamerlan, mededogentheit in Maächa, oprechte liefde in Aurelia, Gemalin van Bayaſet, waar van de wereldt-door-vermaarde Poëet J. v. Vondel aldus zingt:

Waar werd oprechter trouw
Dan tuſſchen man en vrouw
Ter wereldt oyt gevonden?

Zulx betoont de treurige keizerin, die haar, op 't geval verlatende en geen gevaar vrezende, want liefde verwint alles, begeeft na het heir van Tamerlan, van wie haar weinigh goets te hopen ſtont; bewuſt zijnde hoe de nek van haar gemaal en keizer hem tot een voetſchabel dient als hy te paarde ſteeg; en die voor

dezen

dezen een groot gedeelte der werelt beheerste, nu in d'engte van een stap verblijven most, waar in zy hem de ziel tot grote droefheit zach uytstorten; genietende alleen dees weinigh vreugde, dat by haar wert beoogt de doodt van Tamerlan, d'oorzaak van al haar elenden, die de ziel door vergift uytbraakt. Ik verhope, steunende op U E. goede gunst t'mywaarts, dat U E. die de kunst genegen zijt, een schutsheer zult verstrekken van dit op nieu gedrukte Treurspel, 't welk U E. met alle nedrigheidt opgedragen wert door hem die altijt zal pogen te blijven,

MYN HEER,

Uwer E.

Amsterdam, den
18 Iunii 1661.

ootmoedighste dienaar

JOANNES SERWOUTERS.

PER-

PERSONAADJEN.

Bayaſet, Turks Keizer.
Aurelia, dochter des Griekſen Keizers.
Paleologus, Grieks Keizer.
Ambardar,
Meamer, } Griekſe edellieden.
Calibes,
Roxana, } Staatdochters van Aurelia.
Livinia,
Tamerlan.
Selim,
Alboaſen, } deelgenoten van Tamerlan.
Odmar,
Abenſafir,
Axalla,
Muſtaffa, } Turkſe Bevelhebbers.
Tarif,
Aliatar,
Maächa, een Turkſe Edeldochter.
Oſman, Leermeeſter van Maächa.
Talismachar, } Moorſche koningen.
Aly,
Boali, Veltheer der Tartaren.
Soliman, Veltheer der Hongaren.
Aſſur, Staatjongen van Tamerlan.
Rey van Grieken.
Rey van Walachiers.
Rey van Turken.

Het Tooneel is in en buyten Conſtantinopolen.

DEN

DEN GROOTEN TAMERLAN,

met de doodt van

BAYASET DE I, TURKS KEIZER.

HET EERSTE BEDRYF.

Bayaset. Aurelia.

Bay. Aar wel mijn lief.
Aur. Vaar wel.
Bay. Ik kus uw waarde mondt.
Noch eens vaar wel. 't Is tijdt ik voor de morgenſtondt
Mijn afſcheit neem. 't gevaar dat komt my tijdigh wekken.
't Beſtandt dat is ten eyndt, ik moet door dwang vertrekken;
Doch ſteun op 's hemels gonſt en Schepper van 't Heelal:
Die gun my ik u haaſt als bruydt genieten zal.
Aur. Doorluchte Bayaſet, ik bid u dat mijn klachten,
En traanen, 't Vorſtlijk hart ſteets blijven in gedachten.
Ook dat ik deeze beê van u verwerve; dat
Ghy my zoo waardigh houd als ik u heb gehat.
Ghy weet hoe ik 't ontzach mijns vaaders heb gebrooken;
Uw wil u toegeſtaan: den eedt door u geſproken,
Mijn lief, daar ſteun ik op. een Prins die houd zijn woort,
Voor al aan die hy mint.
Bay. By d'uur van mijn geboort,
By Mahomet, en by den Alkoran, ik ſweere
Dat ik u als gemaal en Keizerin zal eere.
Wat kan my tegenſtaan? want d'oorlog die nu ſmookt,
En over 't Griekſe Rijk tot droefheydt ſmeult en rookt;
Kan door het huwelijk verand'ren in een vreede.
'k Zal uw heer vader doen verzoeken; en met reede

Doen toeſtaan mijnen eiſch. ghy wert mijn bruyt. uw min
Blijft my in 't hart geprent, mijn waarde Keizerin.
Aur. Ik laat de ladder af, maar wilt voorzichtig dalen,
Dat u geen wacht en zie, of kome t'achterhalen.
Bay. De duyſterheit des nachts verzeekert my.
Aur. Wel aan,
Op 't Keizerlijke woort laat ik het alles ſtaan.
Maar ach ik hoor gerucht! ey my wat raat! ik vreeze
Dat dit beginſel zal van grooter rampen weeze'.
Bay. Mijn lief, de ladder op, dat niemant u en zie.

Ambardar. Meamer. Bayaſet. Calibes.

Amb. LAngs dees zy van den hof genaakt een man. maar wie
Hy is, dat zal zijn mondt en woort ons openbaren.
Mea. Wie daar? hou ſtant.
Bay. Staa af. 'k doe u ter hellen vaaren,
Zoo ghy my nader komt.
Amb. Geef u gevangen. of
Doe kennis wie ghy zijt.. verraadt, en in het hof.
Calib. Wat hoor ik voor gerucht? wat is 'er gaans?
Meam. Wy ſweeren,
Ghy ons gevangen zijt, of zult te rugge keeren.
Bay. 'k En week noyt, noch ik gaf my nimmer over, neen.

Paleologus. Bayaſet. Calibes. Ambardar. Meamer. Rey van Grieken.

Paleol. BLijf voor de Keizer ſtaan.
Bayaſ. Voor die, en anders geen.
Pal. Wie zijt ghy?
Bay. Wie ik ben? ik zal het u vertoonen.
Maar wilt my als een Vorſt onthalen en verſchoonen.
Ik ben die Bayaſet, die Keizer, die uw muur

Belegert heeft. en ben van d'aldereerste uur
Dat by ons was bestemt, de stilstant van dry dagen,
Gekomen als verliefd', en minnaar iets te wagen.
Ik heb uw schone stadt, het hof, en al 't çieraat,
Dat tot een pronk in kerk, en schoon gebouwen staat,
Met yver overzien. niet heeft mijn hart noch zinnen
Vervoert, dan haar die ik voor lang bestont te minnen;
En die my weêr bemint, ons harten die zijn een.
Het is Aurelia, uw dochter, die ik meen.

Pal. Wat hoor ik! hemel ach!

Bay. Zy is 't die door haar ogen,
Dees aard' een hemel maakt. ik ken haar groot vermogen.
Het vuur ontstak mijn borst vry heviger dan oyt;
Toen ik haar tegen quam, als een godin getoyt.
Ik heb (doch schromende) haar stappen nagetreeden.
Ik sprak haar aan, en heb mijn min, en naam beleeden.
Zy heeft mijn min begunst. ik heb by haar vergast.
Ik ben in 't hof vereert; zelf door bevel en last
Van u, o machtigh Vorst. maar onbekent mijn laagen
Gelegt, als 't Griekse paart dat Troyen most beklagen.
Uw kint in mijne ziel een plaats gewonnen had:
En ik kies haare liefd' voor Keizers kroon en schat.
Ik heb haar trou belooft by d'Alkoran. zy meede
By haaren Schepper deed' my een en zelfde eede.
Wy zijn voor d'oppermacht, en hemelen, getrout.
'k Heb sedert ons beloft, my in uw hof verstout
Te komen, en dees nacht heeft my de wacht bekropen.
Tot vreed', of orelog staat nu dees middel open;
Dat ghy my doch vergunt die schoonheit; al d'elendt
Des oorlogs zy daar meê van uwen grondt gewendt.
Daar andersins de Griek mijn sabel zou gevoelen;
Want gants Turkyen haakt om haren moed te koelen.

Paleol. Ik wenste dat het waar den laatsten dag geweest
Van al mijn dagen; toen ik, moedigh, onbevreest

Den ſtilſtant toeſtont, die ik eeuwigh zal beklagen.
Ghy hebt u niet als Vorſt in deeze tijdt gedragen;
Maar het ontzach geſchendt, dat ghy my ſchuldigh zijt.
Doch zal u keizerlijk onthaalen. midlertijt
Berâ ik, wat my ſtaat te doen in deeze zaken.
Men doe hem als een Vorſt, met lijfwacht, flux bewaken:
En roep den Raadt by een, om groote reeden: want
Voor alles moet een Vorſt acht nemen op zijn lant.

Tamerlan. Selim. Alboaſen. Odmar. Rey van Walachiers.

Tam. LAat doch mijn armen los.
Selim. Hou Tamerlan.
Tam. By trouwe,
En eedt, ik zal dien ſchelm in duizent ſtukken houwe.
Zal dien laſhartigen ons brengen onder 't juk
Van dien Mahometaan?
Albo. Hoe keert ghy 't ongeluk?
Ziet ghy niet van den berg hoe groot getal van paarden,
En voetvolk, herwaarts komt? waar wapenen? waar ſwaarden,
Om tegens haar te gaan? en daar ik 't meeſt voor ducht,
Zy kregen d'overhant, waar mede dan gevlucht?
Tam. Gy hebt den Tamerlan en zijn geluk.
Albo. Wy kiezen
Een weinigh ſlaverny, om 't al niet te verliezen.
Tam. Vergaapt u doch aan my, noch lagen ſtaat. ſchep moet.
Wie was Orcaan, wel eer by beeſten opgevoet!
Den ſtalknecht Cyrus? Wie doch Oriſip, dien vromen,
En dappren helt, die in Achayen is gekomen?
Wie toch die twee gebroêrs die Romen bouden? wel,
Wat deert my Tamerlan, indien ik maar bevel
Van deeze landtſtreek heb! ben ik van minder krachten?
Iets dappers zal dit landt van mijnen arm verwachten.
Dit dal, gelijk ghy weet, zes duyzent huyzen heeft,

Tien duizent paarden. en wie vroom na d'eere ſtreeft,
Verſtrekt in kracht voor twee. op winning moetmen hopen.
Wilt ghy? zy zullen 't al met hunnen hals bekopen.
Ons vaan zal zijn gevult met laars en harders ſtaf.
Om vryheidt ſtrijden wy, of om een heerlijk graf.
Wie dapper zijn wil, moet zijn vyanden verkloeken.
Wie in benautheidt treurt, moet zich een uytkomſt zoeken.
Geen bloedt en is te dier waar door men vrydom koopt.
En een eerzuchtich hart wort door zijn moed genoopt.
Ghy noemt my Tamerlan, die naam die komt my manen,
Beduydend yzerſtark, in taal der Perſianen.
De roos die op mijn kaak verheft, gelijk een wen;
Vertoont, hoe ik van jongs door Godt geteekent ben.
De werelt is te naauw voor my. ghy zult beoogen;
Dat kroon, en koningen, voor uw en mijn vermoogen,
Noch ſchrikken zullen. nu mijn vrienden, ſchep maar moet.
De haan verſchrikt zomtijdts de leeuw hoe zeer verwoet.

Selim. Wy ſtemmen uw verzoek, en willen met u ſterven.

Tam. Zoo zullen wy de naam van Landtverloſſers erven.
Heel Aſien dat zal 't ons danken. ſtem ghy 't dan,
Zoo ſteek uw vingren op.

Selim. Albo. Odmar. Lang leef den Tamerlan.

Tam. Hy leef niet zoo zijn daân de naam niet waardigh maken.

Odmar. Vertrekken wy, vermits den Turk ons komt genaken.

Tam. Mijn vrienden, geeft ghy my den laſt dat ik hun ſpreek?

Odmar. Wy vinden 't goet.

Tam. Wel aan. ik ſweer dat ik my wreek.
Het veinzen is hier nut. ik moet den aanſlag wagen.
Ik ſteun op u, ô goôn! begunſtigt mijne lagen.

Abenſafir. Axalla. Tamerlan. Odmar.

Abenſ. Wie heeft hier het gebiedt?

Tam. Ik heer.

Abens. Wat voor getal
Van menschen, zeght my doch, huysvest hier in dit dal?
Tam. Vier duyzent zijn wy stark, die wapens konnen voeren.
Axal. Dit past voor den Hardan.
Tam. Het zijn hier rijke boeren.
Ghy moogt in yder huys wel twee beschrijven.
Abens. 'k Houw
U voor een oprecht hart, ghy zijt uw Vorst getrouw.
Tam. Al wat den hemel ons, of geeft, of heeft gegeven
Is voor den Grooten Heer ten besten. yders leven
Behoort hem toe. dit dal is rijk, dies ik verzoek,
Bestelt hier 't gansche heir. verschoont dien andren hoek;
Want dat gewest en zou dien last niet konnen dragen.
Abens. Het rot van Almansor, en ruytery, die klagen
Van armoed, daar zy nu geplaatst zijn. datse voort
Hier komen. yder wert gehuysvest als 't behoort.
En wat tot d'oorlog dient, van pijlen en van bogen
Wert hier te zaam gebracht.
Odm. Mijn heer na mijn vermogen,
Verzoek ik dat ik mach met eenen man volstaan;
(Vermits mijn kleine macht) om in mijn huys t'ontfaân.
Tam. Ghy moet 'er twee. wel hoe.
Odm. Hoe veel zult ghy der houwen?
Tam. Zoo veel den heer belieft, wil hy 't my toevertrouwen.
Axalla. Dat is een recht gemoet, dat geeft eer 't wert geport.
Tam. Ik neem in all's gedult hoe 't my beschoren wort.
Odm. Indien 't zoo zijn moet, 'k zal mijn last geduldigh dragen.
't Kon zijn in korten tijdt de laatste van uw dagen.
Abens. De wil des Grooten Heer geschie dan. dat 't zoo zy.
Tam. Het zy haar laatste tijdt.
Odm. Dien aanslag zweeren wy.

Paleo-

Paleologus. Bayaſet. Aurelia. Roxana. Livinia.
Rey van Griekken.

Paleol. IK wenſte Bayaſet, dat ik de ſchant mocht boeten,
En uwen zwaren eiſch een weinigh kon verzoeten.
Maar mits het noodtlot wil, het wezen moet, zie daar
Ik geef mijn eenigh kint u tot een vrouw. 't gevaar
En 's oorlogs uytkomſt, ſtont in twijffel. maar myn reeden
Is, dat ik aan mijn landt wil kopen ruſt en vreede.
Mijn onderzaat die ſmeekt om 't oorlogsvuur t'ontvliên.
Bay. Geen man, noch 't minſte kint, zal eenig leet geſchiên.
Ik zal u als een zoon gehoorzaam zijn. mijn waarde
Strekt ons het trouwverbond. Mijn heir moogt ghy aanvaarde
Zoo het u nodigh dunkt. 't zal onder uw banier
De Griekken dienen, en ontzeit te ſwaart en vier,
Aan alle die uw Rijk nadeligh zijn. de kinderen
Zoo ons den hemel gont, om onheil te verhinderen,
Die zullen 't mannelijk in mijnen godtsdienſt gaan.
Wat vrouwlijk zal 't geloof der Chriſtenen ontfaân.
'k En dwinge geen gemoet. dien regel bindt ons beide.
'k Heb in mijn leeger doen verkonden vry geleide
Voor al de Griekken; en de vreê, met bly geſchal
Van hoorens, en trompet, doen weeten. yder zal
Nu ſchrikken voor de macht van ons verbonde krachten.
Aur. Heer vader, laat de vreê doch uwen rouw verzachten.
Vergeeft mijn misſlagh toch, in 't geen ik heb miſdaan.
De liefde tot dees Vorſt heeft het my doen beſtaan.
Pal. De liefde d'oorzaak was, en zal de fout bedekken.
De Hemel geef het tot 's landts welvaart mach verſtrekken.
Bay. Mijn lief, nu is de tydt verſchenen, die met vreught
Ons wenſchen heeft vervult.
Aur. d'Oprechte huwlijks deugt,
Die in een zuyvre min beſtaat, wil ons beſtraalen:

En

En dat de zegening der heemlen op ons dalen.
Dees krans van lauwreblaân, die 'k met mijn handen vlocht,
En op het cierelijkst met zilver is doorwrocht,
Omring uw kruyn, het toont mijn min, mijn uytverkoren.

Maächa. Aurelia. Bayaset. Paleologus. Roxana. Livinia. Mustaffa. Rey van Turkken en Grieken.

Maäch. VErgeeft het my Vorstin, kom ik uw rust verstooren.
Maar luyster Bajaset, die nu uw lusten viert,
En die uw kruyn, helaas! met mijne ramp verciert.
Ghy Vorst uyt Ottoman, en Prins der Trapisonden:
Die Sirien en Trax door vroomheyt hebt gebonden.
Die in Egipten heerst, Armenien bezit.
Wat voor vergetelbeek hebt ghy gedronken? dit
Verwondert my. of wat Sireen heeft u betovert?
Wie heeft uw eer, uw trouw, en dappre moet verovert?
Aur. Wat voor heldin is dit?
Bay. 'k Weet niet dat ik haar ken.
Maäch. Kent ghy mijn spraak dan niet! zoo ziet eens wie ik ben.
Ik ben d'onlukkige! die uyt de beste loten
Van 't Ottomanse huys (als ghy meê zijt) gesproten.
'k Ben uw Maächa, die ghy diere eeden swoert.
De liefde heeft my van Aleppo hier gevoert.
Maar komend' in uw heir! heb ik helaas! vernomen,
Uw woorden door de windt, uw eeden met de stromen
Verdwenen; want ghy kont mijn Bruydegom niet zijn.
Een Griex, en Keizers kint, is nu uw lief. o pijn,
O hartenleet! ik smelt tot traanen door 't aanschouwen?
En zie wat men op d'eedt eens minnaars mach vertrouwen.
De hemel geeve, dat in d'aldereerste strijt,
Uw paard u, licht van woort, uyt zijne zadel smijt.
Uw faam, en groote naam, wert als het stof verstoven.
Een t'saamverbonden graauw u van uw macht berooven.

't Bedrog zijn meester loont, en slaa u aan het hart,
Dat ghy meinedige van 't graauw gevangen wert,
Geboeyt, en zonder hoop oyt vrydom te verwerven,
In yder dag, en nacht, niet wenschen zult dan sterven.
Dat ghy noch hulp van my verzoekt, met naar geween!
Maar noyt geen heul geniet, noch barremhartigheên.
Dat yder u in zulk elenden zal beogen,
Dat het de wreetste mensch verwek tot mededogen.
Dat uwe vrouw, die ghy nu voor mijn liefde keurt,
Zoo veel onheilen lijdt, dat zy ter doodt toe treurt;
En tot uw hulpe komt; maar zal bespot verwachten
Uw vrydom, doch vergeefs. neem opmerk op mijn klachten,
Ghy dwaze minnares, die u aan een verbindt,
Wiens woord en eeden zijn veel lichter dan de windt.
'k Vertrek: en zal met lust verwachten, hoe de straffen
Der heemlen u mijn wraak door haren arm verschaffen:
En hope zoo veel leets van u te hooren, dat
Het geen ik heb gezeght het minste deel bevat.

Aur. Ey my mijn ziel! ach! ach!

Bay. Wilt uwe klachten staken.
De wenschen zullen ons niet ongelukkigh maken.

Pal. Door wenschen zal geen straf der heemelen geschiên.

Bay. Beswaart u niet Mevrouw, door 't geen ghy hebt gezien.
Berooft my niet van 't licht uws aanschijns, dat uw ogen
Niet schreyen. Droefheyt heeft op my te groot vermogen.
Ik heb die maaght wel eer gelief koost, dat is waar;
Doch op zijns hoofs gevrijt, met vleyeryen. maar
Hoewel zy aadlijk is, en schoon, noyt geen gedachten,
Mijns levens loop gehad, haar voor mijn vrouw te achten.
Tot tydtverdrijf heb ik haar zomtijts wel gestreelt.
Mijn hart dat was by u altijdt, mijn waarde beelt!
Den oorlog tuygt het die de Griek wiert toegedreven,
Om dat men u aan my niet tot een Bruyt wou geven.
Dat bloedig landtverderf is nu ten eindt gegaan.

Ik zie mijn lijfwacht komt met haar ontwonde vaan
Aantrekken, 't zal hun Vorst en Vorstin t'zamen groeten.

Mustafa. Wy komen, groote Vorst, met wenschen u t'ontmoeten:
Dat ghy uw keizerin in vreughde lang geniet.
Uw wensch ik ook Vorstin, by 't keizerlijk gebiet,
Lang leeven. Griekse Vorst u zegen met dees vreede.

Turcken. Al wat ons hooftman wenscht, dat wenst het leger mede.

HET TWEEDE BEDRYF.

Tamerlan. Odmar. Alboasen.

Turcken. MEn moort my! hemel moort!
Tam. Dat gaat na wensch, schep moed.
Turck. Genade.
Tam. 't Is een schelm die u genade doet,
Ghy moet vertrekken, maar voor eerst uw schult betalen.
Men zal uw dwinglandy op vel en bloedt verhalen.

Odm. Daar blijft geen Turk verschoont.

Tam. Hoe staat het met haar macht?

Odm. Al wat hier nedersloeg is t'zamen omgebracht.

Albo. Hou stant, ghy meenden 't zoo t'ontvluchten, leg daar snode.

Tam. Ga zien, of iemant noch uw sabel waar ontvloden,
Verschoon geen mensch. Wel hoe ghy Turken, meent ghy meer
Te zijn als Tamerlan? want schoon den Grooten Heer
U zont in dees valey, om ons in toom te houde';
Uw ziel breng hem de weet dat ik dit onheil brouwde.
Ik ben zoo eêl als hy, mijn vroomheyt tart de zijn.
Toont de natuur in hem iets meerder na de schijn,
Waar in zijn achtbaarheit de mijn zou overtreffen?
Indien den hemel hem tot Keizer deê verheffen,
Zijn star gelukkigh is; maar die hem schiep, die acht
Ik onveranderlijk. en met de zelfde kracht,
Verbeeld ik my de ziel is ingestort. wat reeden
Heeft Bayaset dan meer ons op den nek te treeden,

Als my geoorloft is dit krijgsvolk en gespuys
Te wannen uyt dit landt? wat hoor ik voor gedruys?

Odmar. Tamerlan. Tarif. Aliatar. Selim.

Odm. VAn al die deeze nacht noch waren in het leeven,
Geen andre dan dees twee hier over zijn gebleeven.
Tam. Men laat haar spreeken.
Tar. Ach vergramden hemel! zal
Dit graauw ons brengen tot zoo schandig ongeval!
Tam. Hou op, vermoort hem niet.
Aliat. Wy smeeken om ons leeven,
En moeten doch door dwang ons sabels overgeeven.
Selim. Men hakt haar neder.
Tam. Neen mijn vrienden. 't zijn de mijn.
Deez moeten booden, aan het Turkse leger, zijn.
Ga heen ghy rovers, gaa aan Bayaset verhaalen,
Hoe dat mijn swaare knots u op het hooft quam daalen.
En hoe ghy zijt onthaalt. zeg vry uw Heer, dat al
Zijn volk gesneuvelt is. En Tamerlan, die zal
Hoewel van kleynen staat, maar groot van moet, hem trachten
Te vinden, waar hy is met al zijn ruytermachten.
Wy staan gereet, om hem zijn Keizerrijk, en al
Zijn steên te delgen. dat hy stant houd, in geval
Hy vroom is, laat hem vry zijn hof, en stadt, en wallen:
Met krijgsvolk doen verzien. 'k zal hem niet overvallen,
Maar voor de vuyst, als man, mijn vroomheit blijken doen.
Heel Walachien zal my helpen in het woên.
Nu vrome helden laat ons t'zaam met starke handen,
Ons huyzen slopen, al ons graanen doen verbranden.
Ons vruchtbre bomen doen onvruchtbaar zijn. al waar
Het hart iets overhangt, verdelgt men voort. hoe swaar
Het iemant vallen mocht. 'k belast het u te gader.
Een yder neem zijn vrouw, zijn kinderen, en vader,

Hoe ſtok out, 't moet al meê. men heeft hier niet tot erf.
Verwinnen moeten wy, of datmen eerlijk ſterf.
En ſterven wy, zoo moet het alles met ons ſneuv'len.
In 't trekken ruſt men maar in dallen of op heuv'len.
De hemel is ons dak. het kruyt tot ſpijs verſtrekt.
Zeg Bayaſet het geen ghy hoorde. nu vertrekt.

Tar. De hemel Tamerlan wil u veel voorſpoets geeven.

Aliat. Wy danken u te zaam voor 't ſchenken van ons leeven.

Tam. Men geef het teeken door de trommel en trompet;
Dat yder ſchaar, vol moeds, zich in geleeden zet.
Op dat ik zien kan, of een yder van u allen
Geleert is, om met ernſt ons vyandt aantevallen.

Odmar. 't Geſchiede datelijk.

't Walax Leger. Lang leeve Tamerlan.

Tam. Een yder hooft voor hooft vertoont zich als een man.
Men moet op hemel en op krachten zich vertrouwen.

Albo. Uw ganſche heir verzoekt u t'zamen aanteſchouwen.
Men hef u op dees ſchilt. zie nu uw leitsman aan.

't Leger. Lang leef ons Veltheer, die de hemel by wil ſtaan.

Tam. Ik bid de goden my met zegen by te woonen,
Tot ik u allen voor uw vroomheyt kan beloonen.

Bayaſet. Muſtaffa. Aurelia.

Bay. IS, volgens mijn bevel, de ganſche ruytermacht
Vertrokken?

Muſt. Ja mijn Vorſt. maar 't voetvolk dat verwacht
Op uw believen; of een andren tocht te wagen;
Of wel t'ontſlaan, nu ghy met Griekken zijt verdragen.

Bay. Wat wil Aurelia? zou 't u behaaglijk zijn
Te zien mijn ganſche heir? dat aardighlijk in ſchijn
Een bloemhof wel vertoont, door kleed'ren en cieraden?
Of haat ghy het geluyt des oorlogs en haar daden?
Zoo nemen wy vermaak in 't groen u te geval.

't Geruys der beeken, of het aangenaam geſchal
Der fiere nachtegaal.

Aur. Mijn lief, gebied uw vrouwe,
Al 't geen u maar behaagt zal my wel onderhouwe.
De maatzang en 't geluyt der vooglen vleit de geeſt;
Maar d'orelog verheugt een groots gemoet het meeſt.
Het leger dat verſtrekt een tuyn voor 's Konings ogen.
De wapens maken 't woort der Vorſten van vermogen.
De trommel en trompet verkont de morgenſtondt.
En ik begroet mijn lief door 't kuſſen van zijn mondt.

Bay. Indien mijn lief haar luſt kan in den oorlog vinden,
Zoo acht ik my op aardt de lukkighſt. mijn beminde'!
Als zulk een Amaſoon mijn zy bekleeden zal.
Men houw een wapenſchou hier in het naaſte dal,
Op 't alderheerelijkſt, mijn Keizerin ter eeren.
Een yder toont zijn konſt in alderley geweeren.

Tarif. Aliatar. Bayaſet. Aurelia.

Tar. GRootmogent heer ik bid mijn lijfs gena.
Bay. Wat 's dat?
Aliat. Ik wenſte dat het ſwaart my meê verdelligt had;
En dat ik was verſchoont dees tijdinge te brengen.
Aur. Hier komt den hemel 't zoet weêr met zijn bitter mengen.
Bay. Sta op. verhaal my doch wat dat u overquam.
Tar. Weet grooten Bayaſet, die d'eere van uw ſtam
En Keizerrijk verſtrekt, wiens Keizerlijke kroone
Een zon op aardtrijk door uw vroomheit doet vertoone.
Hoe dat Abenſafir, met kracht van ruytery
Aanquam op uw ontbodt. de macht, waar meê dat wy
Hun volgden, die beſtont in zeſtienhondert paarden,
Al uytgelezen volk, vrywillge, die de ſwaarden
Ten dienſt des Grooten Heers wel dragen, maar geen loon
Genieten dan dees eer. de groten Baſſas zoon,

Quam met het rot lanciers, en lichte paerden volgen.
Een yder quam met moed, vol yver, en verbolgen,
Verlangend om de Griek t'ontmoeten. al dees macht
En 't geen Aliatar uyt zijne landtſtreek bracht,
Genaakten het geberght 't geen Walachien ſcheide.
Wy hielden ſtant, men liet de paerden in de weide,
Ontſadelt. yder zocht huysberging. Tamerlan
Met een geveinſt gelaat, beſtelde yder man
Zijn plaats in 't heele vlek, vervrolijkt door ons komen.
Maar op de middernacht heeft men 't verraat vernomen.
Uw krijgs-liên, zonder zorg, zijn tot haar ruſt gegaan;
Maar weinigh uyt den ſlaap zijn weder opgeſtaan.
Van twintigh duyzent man zijn wy dees nacht beſprongen,
Met knots en ſwaart voorſien; die op ons aangedrongen
Den zorgeloozen gaſt vermoorden, en de ruſt
Genoten tot een graf, mits 't leeven wiert gebluſt.
Geen menſch en wiert verſchoont, dan wy alleen, verbede'
Door 't hooft van dat geſpuys, door Tamerlan, dat wrede
Bloetdronke Berggedrocht. ons boog, trompet, en ſwaart,
Is by 't Barbaris volk alleenelijk bewaart.
Bayaſ. O hemel wat ik hoor! ô goôn! zult ghy gedoogen,
Dat een verworpen ſlaaf, mijn aanzien, mijn vermogen
Zal krenken, en mijn ſwaart doen keren tegen my?
Wat is het voor een man, van wat beleyt is hy?
Tariſ. Zijn naam is Tamerlan. een harder grof van leede.
Zijn hair ſwartverwigh, en zijn ogen als de wreede
En felle leeuw, die ſtaan als koolen vuurs. een roos
Staat op zijn eene kaak. hy is vol krachts, en loos;
En weet door zijn ontzach al d'andren in te toomen.
In ſteê van pijl en ſwaart, zoo zijn de meeſt met boomen
Gewapent. 't gantſche heir dat trekt vaſt herwaarts aan.
Bayaſ. Trompet en trommel; maak dat yder by zijn vaan
Zich daatelijk vervoeg. ik ſweere dien Barbaren
Te ſtraffen, en alzoo dat onweer te bedaren.

En wie my Tamerlan kan leev'ren, zal ik loon
Verſchaffen na verdienſt. Ik ſweere by mijn kroon,
Ik zal zijn levens draat niet korten, maar 't zoo maken,
Dat yder ogenblik hy na zijn doot zal haken.
Een yder moedigh zich.
Aur. Mijn lief, ik zal uw zy
Gelijk een Amaſoon bekleeden.
Bayaſ. Neen, om my,
Noch om de liefde, die ghy my hebt toegedragen,
Ik zal u tegens 't heir van zulken graauw niet wagen.
Indien my eenig Prins den oorlog aandee, ja.
Aur. Ai geef aan Tarif laſt dat hy dat leger ſtaa.
Bayaſ. Neen Schone, 't is my ernſt. ik moet die moetwil ſtraffen;
Dat geenen onderdaan meer onheils zal verſchaffen.
Hierom is 't nodigh, dat ik my aan 't heir vertoon.
Den oorlogsknecht vereert den Keizer zijn perſoon.
Ga Tarif, 't leger ga zich tot den ſtrijdt vervaarden.
Men hak hun al ter neêr die niemant 't leeven ſpaarden.

Tarif. Turkſe ſoldaten. Odmar.
Rey van Walachiers.

Tarif. DEn Grooten Heer beoogt uw vaanen; maar hy zal
Uw hoogmoedt dempen, ghy Barbaren. het geſchal
Zijns trommels en trompet die nadert.
Odmar. Wy verwachten,
Verhopend dat de goôn begunſten onze krachten.
Tarif. 'k Beklaag uw dwaasheên.
Odmar. Ik uw grootsheit.
Tarif. Vreeſt ghy niet?
Odmar. Wy vreezen Hem alleen die onze harten ziet.
Tarif. Ik ſwel van ſpyt! het graauw dat wil zijn Heer beſtrijden.
Odm. Spreek met ontzach, en ſtel uw oordeel eens ter zijden.
Het ſchijnt ghy waant dat wy uw krachten vreezen, neen.

Tarif. Ghy breekt het groot ontzach van 's Keizers mogentheên.
Odm. Wat voorrecht heeft uw Vorst meêr als ons Prins?
Tarif. Ghy snoden,
Ghy zijt zijn slaven en lijfeigens.
Odmar. De geboden
Die onverdraaglijk zijn, ontspringt men als men kan.
Wy vloeken Bayaset, en roemen Tamerlan.
Elk mensch is even na een Konings kroon te dragen,
Wanneer den hemel wil. geen bloet van vriendt of magen
Verheerlijkt den persoon, noch heeft in 't roemen plaats.
In hooger staat te zijn is 't roemen des soldaats.
Wy zullen dezen dag beproeven, loon verwerven
Van vroomheit, of te zaam met onze veltheer sterven.
Tarif. Een harder, die noch korts een kudde geiten dreef.
Odmar. Ja die den hemel 't loon op zijne kaken schreef.
Tar. Ik hoor den Grooten Heer genaakt. ik wil u raden,
Legt uwe sabels neêr, en smeekt hem om genaden.
De zon des Aartrijks komt, kniel voor zijn straalen neêr.
Odmar. Den Grooten Tamerlan is onzen Vorst en Heer.
Tam. Ghy zult geen slapent heir op dezen dag bestrijden.
Odm. Wie dat iets groots bestaat, moet straf of uytkomst lijden.

Aliatar. Selim. Bayaset. Tamerlan. Odmar. Tarif.
Turkse soldaten. Walachiers.

Aliatar. Wijk voor den Grooten Heer.
Sel. Wijk voor der Turken straf.
Bay. Wie was 't verdoolde, die u dezen raat doch gaf,
Om zich voor mijn gezicht dus trots ten toon te stellen?
Doet eerbied aan uw Heer, ontrouwe, ghy rebellen.
Wie weigert voor my neêr te buygen, na gewoont.
Tam. Ik ben 't, 't is Tamerlan die hem alhier vertoont.
Ik acht my voor geen slaaf, maar voor een vrygebooren:
En heb door 's Hemels wil uw ondergang geswooren.

Ik tracht na uwe kroon en ſcepter. deeze handt
Die zal u delgen, en verloſſen 't vaderlandt.
Bay. Wat dolheidt, o Barbaar! heeft uw gemoedt verovert?
Wat ydle waan, wat hoop, heeft uw verſtant betovert?
Schoon al de koningen haar krachten tot een kracht
Verzaamden; ja het al verſmolt tot eene macht,
Mijn handt zou al dien hoop verdelgen en vermoorden.
Tam. De vroomheyt ſtaat in kracht, maar geen getal van woorden.
Bay. Wat noodtlot wil uw dood zoo draa verhaaſten? toom
Uw tochten. zijt ghy ſtout op wichlery of droom?
Tam. Op dezen arm en kracht was dat ik my vertroude.
Bay. Ghy monſter, voor wiens zoon zal u het aardtryk houden?
Tam. Een zoon van mijne daân, by draken opgevoet.
Gekoeſtert door een leeuw, gelaaft door leeuwenbloet.
Twee ſlangen waren mijn bewaarders als ik ruſte.
Mijn honger in 't begin met groen zijn nootdruft bluſte.
En mits de harderen mijn wreetheyt vreeſden, quam
Een yder met zijn gift, het was een ſchaap of lam:
Ik deelde dit geſchenk met tigeren en beeren.
Geen kracht noch ſabel heeft mijn vroomheyt konnen deeren.
Mijn jonkheyt was voor elk een wonder door mijn kracht.
In 't worſtlen was 'er geen die my oyt t'onderbracht.
Mijn oeffening beſtont in 't handelen der bogen,
En proeven op het wilt mijn ſnelheit en vermogen.
De vellen ſtrekten my tapijten. ſints ik quam
In het getal des volks, elk my voor veltheer nam.
Een yder volgde na mijn wetten en gebooden.
Geen keizerlijke naam noch ſtam was my van nooden.
Al wat mijn oog bereykt dat achten ik voor 't mijn.
Een die wil heerſchen, moet niet naeu gebonden zijn.
'k Heb van den echten ſtaat my altijt doen verſchonen,
Nochtans ik vader ben van meer dan veertigh zonen.
En ſedert dat ik had de jaaren van een man,
Zoo was ik yzer ſtark, of anders Tamerlan.

'k Ben van mijn krijgsheir wel gevreest; maar mijn vertrouwen
Steunt op haar liefde, mits zy my in waarde houwen.
Mijn borst geen harnas heeft, mijn drank geen proef gedoogt;
Ik ben haar broeder, vriendt, en meêgezel, en voogt.
Bay. Ontzinnig mensch, 'k bedenk wat my heeft ingenomen,
Dat ik mijn tong geleent heb u te spraak te komen.
Men maak zich tot den strijt strax vaerdigh. yder toon
Dat hy een man verstrek voor d'eere van mijn kroon.
Tam. Houd ghy uw kroon in acht, ik hou dit swaart in waerden.
Bay. Ghy Turkse helden, maak u vaerdigh, zaal uw paerden.
De strijdt beslechten zal ons onderling geschil.
Tam. Een yder toon hoe hy nu met my sterven wil.
Een eerelijke doodt, of eerelijk te leeven,
Is 't geen daar ik na haak. men wil de krijgstoon geeven.

Bayaset.

NV leit mijn roem gevelt, mijn hoop verdweenen. ach!
Waar vlucht ik, hemel, doch. o waart gevloekte dagh.
O paert waar op ik my zoo zonder reên betroude,
U derf ik, en de toom heb ik alleen behouden,
Ghy waart de voorspook van 't beklaaglijk ongeval.
Ghy smeet my uyt de zaal, en mijn rebel, die zal
Zich van mijn vroomheyt laas! verwinnaar derven boogen.
Ik vrees ik werd gejaagt, waar schuyl ik voor haar oogen!
Het lijden van de doodt schijnt my veel minder pijn,
Dan een gevangen van mijn onderdaan te zijn.

Odmar. Alboasen. Bayaset.

Odm. MEn volleg Bayaset, om hem doch t'achterhaalen.
De rijkheyt van het paert 't gevaar zal doen betaalen.
Bay. Ghy hooge Vorsten ach! ach! spiegelt u aan my.
Flus was ik 's werelts schrik, nu vrees ik slaverny.
Alb. Langs dees zy, neem doch acht, moet men zijn stappen volgen.
Bay. O hemel zijt ghy dan zoo zeer op my verbolgen.
Odmar. Geef u gevangen.

Bay. Hoe

Bay. Hoe! wat ſlaaf is doch zoo ſtout,
Dat hy het vangen van zijn heer zich toevertrout?
Odm. Wy kennen geenen heer, maar zijn te zaam verdragen,
Wie dat het braafſte ſtrijt des Konings kroon zal dragen.
Geef u gevangen, of het koſt u 't lijf.
Bay. Staa af.
Gevangen? liever kies ik hier een vorſtlijk graf.
Het bedde van de doodt.
Alb. Ghy zult u overgeven,
Of ſtelt ghy u te weer, zoo koſt het lijf en leven.
Bay. Ik geef my niet gevaân. indien mijn handt ontbreekt
Zijn ſabel, mijn gebit zich aan u allen wreekt.

Tamerlan.

WYk af van Bayaſet den Grooten Heer te raken.
Ghy zult u Bayaſet nu mijn gevangen maken.
Bay. Indien ik moet, ik zal. maar hadt het noyt gedacht,
Dat ik tot zulken val zou immer zijn gebracht.
Maar Tamerlan bedenk, wilt u fortuyn ook vreezen.
Zoo 'k uw gevangen ben, kont ghy de mijn' ook wezen.
'k Verzoeke, datmen my met billikheyt na ſtaat
Bewaare, tot ik werd van mijnen onderzaat
Verloſt, en onderwijl verwacht een beter zegen.
Tam. Ghy mooght hoogmoedige nu by u overwegen,
Dat zelf uw leven en uw dood ſtaan in mijn handt.
Bay. Doet 't geen dat u believt, vermoort my vrylijk; want
't Verliezen van mijn lijf ik mijn geluk zal noemen.
Tam. Wat baat u nu uw kroon, uw ſcepter, en u roemen
Dat ghy de werelt ſtaag met oorlog hebt geplaagt?
Bay. De luſt tot heerſchappy, vermaar theyts roem, die draagt
Het onrechtvaardigh ſwaart als een nootzaaklijk teeken.
Tam. Ghy ſchaamt u geenen eed, als 't voordeel ſchijnt, te breeken.
Bay. Dit houd mijn vyanden in toom en ook in ſchrik.

Ik wiſſel om genot, op yder oogenblik,
En ſtraf hen yſſelijk die my tot ſtraffen porden.

Tam. Zoo 'k Bayaſet door u gevangen waar geworden,
Hoe zoud ghy my ontfaân doch hebben? met wat eer
Zou ik doch zijn onthaalt, door laſt des Grooten Heer.

Bay. 'k Had in een yſre kouw u eeuwigh op doen ſluyten,
Om door zoo ſwaren ſtraf d'oproerigheit te ſtuyten.
De broklen van mijn dis uw ſpijze zoude zijn.
De boey uw arm-cieraat, het ſtinkend water, wijn.

Tam. Zoo ghy my hadt gedacht in uw bedwang te dwingen;
Die droeven heldenzang zult ghy nu zelver zingen.
Ik ſweer u by de goôn! die zelfde pijn, en ſtraf,
Ik na uw voorbeelt, aan u ſnoo tiran verſchaf.
Zoo leert men het gemoet der trotſen wat bedaren.
Ik zal u als mijn zelf met lijfwacht doen bewaren.
En boven dien, zoo zal mijn opzicht uw gedult
Noch tergen, als ghy my met ernſt vervloecken zult.

Selim. Het leger juygt en tracht haar veltheer nu t'aanſchouwen.

Tam. Kom volgt my Bayaſet.

Bay. Ik volg u na met rouwe',
En klachten, die ik aan mijn ongeval uytbraak.
O hemel gun my doch dat hy zijn toren ſtaak.
Of dat den laatſten dagh mijns levens dek dees ſchanden.

Tam. Eerlange zal ik zijn beheerſcher uwer landen.

HET DERDE BEDRYF.

Aurelia. Roxana. Livinia. Tarif.

Aurel. AY my! wat 's dit? o goôn! wie ſleurt my dus by 't hair.
Ach Joffren ſtaa my by. ik ben in doots gevaar.
Mishandelt ghy my dus, o wreden! o ontrouwen!
Ik bene en keizers kind, en keizerlijke vrouwe.
O booswicht ſtaak uw doen! ach hemel! ach ach ach!

Roxana. Ach keizerin ontwaak, wat ſware droom vermach
Het hart dus ſchrikkelijk te prangen en benaauwen.
Aur. My docht, dat op 't paleis een arent met zijn klaauwen,
En bek, den lozen valk ging vromelijk te keer,
De valk betoonde moed, en plukte veer op veer
Den arent uyt zijn wiek. dies zy elkaâr begaven.
Den arent nam de vlucht, die door een ſwerm van raven
Te hevigh wiert vervolgt. en hem van yder kant
Beſprongen, tot hy wiert van allen overmant,
En in een hoek benart: mits dochtme mijn karkanten
In parelen vervormt: de heldre diamanten
Verduyſtren: in mijn zaal de ſpiegel brak. my docht,
Ik wierd door een verraâr met bloot geweer gezocht;
En greep my by het hair, en trachte mijne dagen
Te korten: dit 's de reên dat ghy my hoorde klagen.
Ik ben als afgemat door deezen naaren droom!
Den hemel geef dat my geen onluk overkoom.
Ik vreeze voor mijn Heer. hoe mach het met hem wezen.
Roxana. Mevrouw ſtelt u geruſt, ghy hebt geen reên te vreezen.
Zijn arm onwinbaar is: niets kan hem tegenſtaan.
Aur. Den hemel geef dien tocht met zegen mach vergaan.
Liv. Mevrouw, Tarif verzoekt uw Majeſteit te ſpreeken.
Aur. Hy koom. dees haaſtigheyt ſchijnt my een droevigh teeken.
Tar. Doorluchte Keyzerin, dat ik dus treurigh kom,
Is d'oorzaak dat ik zag uw waarde bruydegom....
Aur. Hou Tarif! is hy doodt? dat wil den hemel hoeden!
Tar. O neen, gevangen in het midden van het woeden,
En yſſelijk geluyt der ſwaarden; en 't gezucht
Der ademlozen, die de ziel door 't ſtaal ontvlucht.
Aur. Verhaal my hoe de Vorſt gevangen wiert. mijn ooren
Die zullen niettemin 't verhaal met droefheyt hooren.
Tar. Na dat den Grooten Heer met 't heir vertrokken was,
En in 't gezichte van zijn vyandt quam; zoo ras
Hy Tamerlan vernam, ſteeg van zijn paart. gaf teeken

Dat hy begeerigh was, om zijn rebel te ſpreeken.
Zijn leger dat beſtont in veertigh duyzent man
Tartaren, ook zoo veel Janitſers : nevens dan
Die zich uyt enkle naam tot deeze ſtrijdt vervaarden.
De ruytery beſtondt in vijftigh duyſent paarden.
Een yder om het meeſt gemoedight tot den ſtrijt.
Ons ſpie die bracht de weet, dat 's vyants heir niet wijt
Van 't ons' gelegert was. een hoop uyt Walachyen
Met ons geweer gepronkt, die quamen nader ryen.
Het heir dat volgde ſtrax, maar Tamerlan die zet
Zich zylings van zijn heir; zoo haaſt hy Bayazeth
Uw Bruydegom vernam, die moedigh en verbolgen,
Uyt enkle luſt en ernſt, dat voorbeelt ſtont te volgen.
Een yder week een wijl van zijne heirkracht af,
Met vier aan yder zy, die elk dat voorrecht gaf.
De kroon, en tullebant, bedekte 's Keizers hairen,
En Tamerlan een krans van klim en lauwerblaren.
Met ſabels in de vuyſt wiert weynig tijts te voet
Geſproken van de ſtrijt. tot Bajaſet, verwoet
Door d'opgeblazentheyt des harders, laſt aan allen
Gaf, om gelijkelijk den vyandt aantevallen.
In eenen ogenblik geleek 't of hel en aart
Zich kante tegens een, door het bloetdorſtigh ſwaart.
Den hemel ſidderde, en beefde : al de ſtarren
Die ſcheenen door 't gedruys en klank door een te warren.
't Hoogmoedigh volk viel aan als leeuwen; onze macht
Die toonde blijkelijk de daden van haar kracht,
In haar te ſtuyten, en hun vyant t'overwinnen.
De Walachyers deên de ſtrijdt op 't wreedſt beginnen,
Wanneer zy met een heir Hongaren van ter zy
Met kracht aandrongen op de macht der ruytery.
Vier uren ſtont de ſtrijt in twijffel, wie beklagen
Zijn rampen zou, of wie den lauwer wech zou dragen.
Den trotſen Tamerlan liep brullen als een leeuw,

Dwars door zijn leeger, riep met yſſelijk geſchreeuw,
Ik ben die Bayaſeth zijn leger zal verdelgen.
Ons Vorſt die dacht dien hoon te groot om doorteſwelgen,
En greep een ſpeer, en drong door al de ſcharen, daar
Hy Tamerlan met moed zach ſtrijden; en 't gevaar
Zijns legers merken kon, door 't groot getal der lijken.
Wie Tamerlan ontmoet, was doodt of moeſt 't ontwijken.
Dat ſpeet ons moedig Vorſt, die met zijn taye ſpeer
Zijn vyant uyt de zaal te lichten docht. maar eer
Den arm zijn kracht voldeê, is 't Tamerlan ontweeken,
En drong, met euvlen moed, op onze Vorſt: gebleeken
Heeft daar haar oorloghsdeught, tot Tamerlan met kracht
Aan uw beminde Heer een ruwe ſlag toebracht,
Die hem een weinigh quetſt in 't aanzicht. en verhaalde
Het ſwaart dat met een macht op 't moedig ros neêrdaalde,
Welk in het hooft gequetſt, als dol en heel verwoet
Te hollen zoekt, hoe zeer 't gebit hem breidlen doet;
En vlucht met volle ren, en ſmijt de Vorſt ter aarde;
Daar hem den hemel noch zoo wonderbaar bewaarde:
Want vallend met zijn been bleef in den ſtegelreep
Gehecht, doch raakte los; en moedigh weder greep
Zijn ſabel in de vuyſt, alwaar hy van de ſchaaren,
En paerden wert omringt der woedende Hungaren.
Het koſten menigh 't lijf, tot Tamerlan daar quam;
Die met hun aller hulp den Vorſt gevangen nam.
Ons leger nam de wijk, dus heeft 't zich toegedragen.
Aur. O droom! ghy waart de ſchim van mijn geween en klagen.
Tar. O hemel geef ons doch zoo een roemwaarden dag,
En dat men Tamerlan zijn heir verwinnen mach.
Aur. Met wenſchen en geklaag is hier niet uytterechten.
Men geef de vluchteling weer wapens om te vechten:
En ruk het heir by een, men licht alwaar men kan
Het krijgsvolk uyt de ſtat, van 't lant de vierde man.
Men val tot enkle wraak in 't rovend Walachyën.

Men zal den Tamerlans geboortelandt beſtryen,
En ſteek het al in brandt, dat men geen menſch verſchoon;
Tot datmen weder ziet den Keizer op zijn troon.
Mijn Vader wert verzocht my onderſtant te zenden
Van krijgsvolk, en het puyk van zijn voornaamſte benden
Der helden. yder trek met my. ghy Juffren kom
Als Amazonen, kom, verlos mijn Bruydegom.
Ontwijk my niet in moed, zoo zullen wy verwerven,
Een heerlijk' overwinſt, of als Heldinnen ſterven.

Maächa. Oſman.

Oſm. WAar wilt ghy heen?
Maäch. Laat my doch Oſman eens begaan.
Oſm. Wat wiltghe?
Maäch. Dat ghy my met ernſt niet af zult raân.
Ik heb gewenſt, en ach! het is my leet!
Oſm. Wat reeden
Hebt ghy doch, dat ghy u dus als een zot doet kleeden?
Maäch. Ik bid den hemel my mijn hoop begunſten wil.
Het geen ik voor heb moet geheim zijn. houd u ſtil.
Ik heb helaas! den Vorſt t'onwaardigh toegeſproken,
En bad, ik voor mijn doodt my doch mocht zien gewroken.
Nu ſmart my mijnen vloek, voorwaar het is my leedt.
Mijn wreede wenſchen zijn te hels en altewreedt.
Al ſchoon hy my verliet, ik wil hem noch betonen
Dat ik hem liefde draag.
Oſm. Wie zal uw min belonen?
Maäch. Wie, vraagt ghy? Bayaſeth. ik weet hy is gevaân,
En ik zal evenwel na zijn verloſſing ſtaan.
Wy zijn ontrent de plaats. ghy moet mijn hulper wezen.
Oſm. Zoo ik u raden mocht, ghy zoud dien aanſlag vrezen.
Maäch. 't Kan nu niet anders zijn. hebt doch maar hart en moed.
De brandt der liefde heeft my in dit werk gevoed.

Osm. Maar merk Mevrouw, uw liſt noch mijne heeft vermogen.
Maäch. Ghy quelt my met mijn leet, en zijt ghy niet bewogen?
Osm. Den Tamerlan die heeft, dat ik 't u recht ontvouw,
Den groten Bayaſet gekerkert in een kouw,
Die ſtark van yſer is, om 't vluchten te verhoeden,
Wert als een beer bewaart. wat hoop doch? wat vermoeden
Is by u, dat ghy doch dien ydlen aanſlag waagt?
Te meer, mits Tamerlan de ſleutels by hem draagt.
En ſchoon hy waar ontſnapt dien kerker, hoe t'ontkomen?
Het heir heeft 't ganſche lant en ſteden ingenomen.
De Parſiaan die rent by daagen en by nacht,
Met pijl en boog voorzien, en neemt op 't vluchten acht.
De rovende Walach, de Scyth, de Mamalukken,
Armeners, Arabiers, die komen herwaarts rukken,
Met al wat wapens kan, of ſabels voeren; om
De trotſe Tamerlan te helpen, 't keizerdom
Der Turken algelijk manmoedigh t'onderbrengen.
Hier by komt zich 't getal der ballingen vermengen,
En alle volkeren, die nijdigh op den troon
Der Ottomannen zijn, en ſteken na de kroon.
Wat hoop ziet ghy te moet uw lief te ſpraak te komen?
Maäch. Mijn moedigheyt die heeft iets manlijx voorgenomen.
'T Kan zijn my de fortuyn in dit geval toelacht.
Ik heb een aanſlag by my zelven overdacht:
En zal my in den dienſt van Tamerlan begeven
Gelijk een hofnar, om te zien hoe ik het leven
Des groten Keizers berg, en wachten op de tijdt.
Osm. Maächa doch bedenkt in wat gevaar ghy zijt.
Maäch. Mijn openhartigheyt quam u 't geheim betrouwen.
Maar ſedert dat ghy 't wiſt zoo heeft het my berouwen.
Ghy ſtrekt my maar tot laſt. keer vry weerom, ga heen.
Ik zal my redden, ga. ey laat my maar alleen!
Osm. Mevrouw, mijn oogwit is niet u mijn dienſt t'ontzeggen;
Maar wil, eer ik begin, den aanſlag overleggen.

Ik zal, zoo 't u belieft, uw vader ſtrekken. kom
Ik ſchenk u aan den Vorſt en Tamerlan. waarom,
Hoe ſtaat ghy dus verſuft?
Maäch. Ik wierd als opgenomen,
Toen ik uw hulp vernam.
Oſm. Ik zie den Veltheer komen.
Kom gaan wy aan d'een zy. dat men wel overlegt
In alles watmen doet, wat datmen ſpreekt of zegt.

Tamerlan. Odmar. Bayaſet. Oſman. Maächa. Selim.

Tam. HOe meendt de Griekſche Vorſt dat ik zijn brief zal achten?
Hy heeft zich zelven voor mijn ſabel ook te wachten.
Het dreygen kan my niet vervaren. heeft hy moed?
Men antwoort aan de boô, zijn Vorſt zijn voorneem doedt.
Hy noem maar plaats en tijdt.
Odmar. Dat antwoort wert gegeven.
Tam. Hoe Grieken, denkt ghy niet wat dat ik heb bedreven.
Weet ghy niet wie ik ben? kent ghy den Tamerlan
Noch zijne daden niet? het dreigen paſt geen man.
Ghy ſchrijft my, 'k zal uw zoon in vryheydt ſtrax herſtellen,
Of anders ſweert ghy my te dalen doen ter hellen.
Eerſt moet ghy tegens my uw vroomheit en uw kracht
Betonen. komt het dan dat de fortuyn u macht
En ſtarkheyt d'overhandt mocht geven, 'k draagt geduldigh.
Ik ben de doodt aan Godt en niemant anders ſchuldigh.
Maar zoo lang als mijn arm dees ſabel voert en ſweyt....
Odm. 'k Heb 's Keizers Afgezant uw antwoort aangezeyt;
En heeft misnoegend zich zoo ſtrax op weg begeven.
Tam. Hy breng zijn Vorſt die weet, ik ſweer zoo lang ik leeve
Zijn zoon geen vrydom zal genieten, neen. hy ſmaak
De ſtraf voor zijn miſdaat, en mijn rechtvaard'ge wraak.
Ondek hem.
Odmar. 't Schijnt hy ruſt.

Tam. Hoe Bayaſet.

Bay. O dromen!
Wat zijn my in de ſlaap al rampen voorgekomen!

Tam. Hoe gaat het Bayaſet? hoe haagt u dit gebouw.

Bay. Hier door uw ſtreng bevel gekerkert in een kouw.

Tam. Dees ſtraf veel minder is als ik van u verwachte.

Bay. Vergun my vrydom!

Tam. Neen, al uw geween en klachten
Zijn vruchteloos. ik raa neem in uw ſtaat gedult:
Want 't is een ſtraf die ghy doch noyt ontkomen zult.

Bay. O ongenadigh Vorſt, 'k ben in uw macht en handen.

Tam. Hoe roemt ghy nu niet meer op uw gezach en landen?
Hoe dreigt ghy my nu niet. ik ben gering van ſtaat,
'k Beken het; maar hoe is 't dat ghy u ſluyten laat?
Ghy zijt den Grooten Heer, der Turken Vorſt, de volken
Des aartrijks tot een ſchrik. uw lof was tot de wolken
Geſtegen. maar tiran, hoe is 't met u verkeert?
Nu ik uw krijgsmacht en u t' zaam heb overheert.

Oſm. Bedaar Tirſo, bedaar.

Maäch. Waarom zou ik bedaren?
Ik wil al vliegend na den hogen hemel varen.
Ghy zult my aan 't gewelf, gelijk een vaſte ſtar
Zien blinken. wanneer ik de bootsman vaſt van var
Een baak verſtrekken zal, om na zijn kuſt te zeilen.
Ik zal de diepte en de hoogte t'zamen peilen.
Ik roof de zon haar glans.

Oſm. Hoe komt ghy weder neêr?

Maäch. Heb ik geen vleuglen, hoor, zoo reikt my maar een leer,
Of anders ſpring ik van de hoogte na beneden.

Tam. Wat 's dit?

Oſm. Uw antwoort dwaas beſtaat in recht noch reeden.

Tam. Wat 's dit voor een gezel?

Oſm. Een dwaas, maar goet van aart.
Om u te ſchenken brocht ik hem hier herrewaart.

Hy maakt het dof verſtant by wijlen ſcharp en luchtigh.
Hy is noch jonk van tijdt, en by de droeve kluchtigh.

Tam. En waar is hy van daan?

Oſm. Uyt Walachyen, Vorſt.

Tam. Zijn naam is?

Oſm. Tirſo, Heer.

Tam. Zijt ghy zijn vader?

Oſm. Dorſt
Ik 't zeggen, ja, o Vorſt, hy houd my voor zijn vader.

Tam. Nu Tirſo zijt niet ſchuw, kom my een weinigh nader.

Maäch. Ik ſweere by de goôn, de ſchalk heeft u misleyt,
Den ouden loog het al wat dat hy heeft gezeit,
'k Ben in den hemel uyt de ſtarren voortgekomen.
'k Ben na de hel gedaalt, en heb die ingenomen.
Den hemel ſmeekt my ſtaâg, op dat ik wederkeer,
Dus ſtaa ik twijffelend, van welk dat ik my heer
Of Keizer kroonen wil. 'k heb keur van tween tot wooning,
De hemel of de hel.

Tam. Ghy zijt een machtig koning.

Maäch. Dat ben ik. twijffelt ghy daar aan? maar wat is dit:
Wat is het voor een beeſt dat hier geſloten zit?

Tam. Het is een vogel hoog van waarde.

Maäch. 't Kan wel wezen.
Ik ken hem Oſman, ach! mijn hart begint te vrezen.

Oſm. Hou moet, ſta als een man.

Maäch. Kan hy wel klappen?

Tam. Ja.

Maäch. Nu papegaike, nu, zegt my dees woorden na:
Ik was mijn lief niet trou. hoe wilt ghy my niet volgen?
Zoo zijt ghy dwaazer dan ik ben. hoe dus verbolgen?
Ach komt hy uyt de kouw, hy pikt my d'oogen uyt.

Tam. Daar ſteektmen de trompet. wat hoor ik voor geluyt?

Selim. Twee Moorſche koningen die doen dit tot een teeken:
Verzoekend' van u, Heer, om Bayaſet te ſpreeken.

'T Zijn Raaden van zijn Rijk.

Tam. Hy raaskalt met dien dwaas.
Wat dunkt u Bayaſet, wat wil ik doen?

Bay. Helaas!
Zoo 't u belieft, 't geſchie, het ſtaat in uw vermogen.

Tam. Hoe ſchreit ghy? dat 's niets groots. nu Keizer droog uw ogen,
Ghy voert meer ſtaat dan ik. mijn lijfwacht is te paart
Maar veertien duyzent ſterk; maar ghy! ghy wert bewaart
Door al mijn gantſche heir. de ſleutel van uw kamer
Bewaar ik als mijn oog, wat was uw aangenamer?
Met veertigh ſleutelen bewaart men mijn perſoon,
En u noch een daar by verzeekert uwen troon.
Doch op dat zy hun niet van 's Keyzers hoon beklagen,
Onthaal haar tot men komt de tijdt hun voortedragen,
Dat deze Majeſteyt gehoor zal gunnen. doet
Het geen de Vorſt gebiedt. ik treê haar te gemoet
Door uwe Majeſteyts bevel, en laat u blijven
Met deezen dollen, die uw wijsheidt op zal ſchrijven.

Maächa. Bayaſet. Oſman.

Maäch. DOorluchte vogel, kloek van aardt,
Hoe ſuft ghy dus? hoe hangt de ſtaart?
Kan u dees kouw geen vreugde geeven?
Had ghy u op de vlucht begeeven,
Toen u de vogelaar beloert,
En uyt het landt heeft weggevoert.
Het vleyend groen heeft u bedrogen,
Wie zal uw vryheyd nu beogen?
Ik zie uw wieken zijn met root,
Met ſwart, en geel verciert. de doodt
Vervolgt dees verwen op de hielen,
En wil de vogel doen ontzielen.
Wilt ghy dat ik d'uytlegging doe?

Het roodt dat komt de boeyens toe:
Het ſwart de droefheit; en het geele
De wanhoop, die u komt verveele.
Den Hemel heeft uw ſtaat benijdt,
Nu ghy zoo ſtreng gevangen zijt.
Ziet ghy geen hoop om uyt te breeken!
Zoo wilt uw hart en leedt uytſpreeken.
Vervloek de kerker die u ſluyt,
En ſchreeuw met luyder keelen uyt,
Men moort my. wring uw hand' en armen,
Op dat den hemel mocht erbarmen.
Kent ghy u zelven noch niet, Vorſt,
Zoo lach ik luchtigh uyt de borſt.

Bay. Verwonder u niet van mijn lafheit. 'k moet hier wennen.
Ik ken my zelven niet, noch tracht my niet te kennen.
'k Ben door de wanhoop dwaas en dolder dan ghy zijt.
Ghy leeft in vryheidt, maar ik wacht noch op die tijt.
Beklaag mijn ongeval, maar terg my niet. mijn lijden
Verſtrek een yder tot een ſpiegel 't quaat te mijden.

Maäch. 't Goet doen verçiert een Vorſt meer dan een goude kroon.

Bay. Geen Vorſt meer, maar een beeſt is dat ik nu vertoon.
't Gedult dat weigert my haar handt te biên. in vloeken
En ſchelden is het dat ik al mijn hoop moet zoeken.
Ik haat den hemel die vaſt ſchatert om mijn ſmart.
Dat ik mijn liefſte derf dat gaat my aan het hart.

Maäch. Hola hou! breng de ſchuyt. hoe! paſt ghy op geen winken?
Ach berg my, of ik zal my in de min verdrinken.
Kent ghy my niet?

Bay. O neen. wie zijt ghy?

Maäch. Uw vriendin.

Bay. Aurelia, zijt ghy 't?

Maäch. Speelt die noch in uw zin!
'k Ben uw Maächa. maar en wilt voor my niet vreezen;
Ik ben 't die wel voor deez' uw waardtſte placht te weezen.

De hemel heeft geſtraft uw licht en loſſen aart.
Zoo haaſt ik had verſtaan dat ghy gevangen waart,
Ben ik hier in dit kleet in aller yl gekomen.
Om uw te loſſen heb ik midlen voorgenomen.
Mijn liefde heeft de haat verwonnen. ken nu dat
Ik u de trouſte ben, die ghy oyt hebt gehadt.
Bay. Zijt ghy 't Maächa? ach! 'k verliet u zonder reeden.
Maäch. Na dat ik hoor, zoo komt hier iemant herwaarts treeden.
't Is raadtzaam nu geveinſt. doorluchte papegay,
Uw veeren zijn zoo ſchoon als velden in de May.

Tamerlan. Talismachar. Aly. Odmar. Bayaſet. Oſman. Maächa.

Tam. KOm herwaarts, om te zien den Grooten Heer zijn zeetel.
Zijn vroomheidt is het waart, dien Vorſt en dien vermeetel.
Talis. Zijn dapperheidt is waardt de keizerlijke kroon.
Tam. Zie hier dien werelts ſchrik op zijn verheeven troon.
Talis. Mijn heer, vermits wy hem niet zien, geef doch een teeken
Dat ons die gunſt geſchiet, dat wy hem mogen ſpreeken.
Tam. Hoe ziet ghy uwen Heer niet in dees kouw? zie daar.
Talis. Mijn ziele weent van rouw!
Aly. Wat valt 't gezicht my ſwaar!
Talis. Gun ik uw handen kus.
'k Verzoek zulks Heer der heeren.
Aly. O licht der Ottomans! wy u als Keizer eeren.
Odmar. In 't byzijn van ons heer? die Keizers eer die quam
Veel beeter toe die geen die hem gevangen nam.
Tam. Laat haar geworden.
Maäch. Hoe zult ghy hem eer bewijzen,
Die nu gedaalt is? neen, dees zon is nu aan 't rijzen;
Valt deez te voet: want zie de Goden wiſſen 't lot.
Bay. Waar toe quaamt ghy alhier mijn vrienden? heeft u Godt
Alhier geſtuert, om my in 't ſterven te verzellen!
Talis. Wy komen hier om uw verloſſing te beſtellen.

Den hemel geef u lang gezontheit.
Bay. Nu wel an,
Ghy moet zulx vergen aan den Grootvorſt Tamerlan.
Talis. Met uw verlof, o Vorſt! het wert dan voorgenomen.
Zoo haaſt aan 't Turkſche Hof de tijding was gekomen
Van onze neederlaag, zoo is den breeden Raadt
Vergadert, waarop dat het Rijxbeſtier nu ſtaat.
Wy wenſchen een verzoek, wilt ons dat doch vergonnen,
Ghy Helt, die zoo veer leeft als d'ondergang der zonnen.
Tam. Spreek op, 'k geef u verlof.
Oſm. 't Is beſt dat ghy vertrekt.
Talis. Zoo veer als nu het Rijk der Ottomannen ſtrekt,
Zoo veer zijt ghy gegroet van Keizerin en Raden.
't Gezantſchap is, o Vorſt! op onzen hals geladen.
Wy komen om ons Heer te loſſen door een ſchat
Die wy u bieden; weet het Turkſche Rijk bevat
En heeft in zich 't getal van dartigh Koninkrijken.
Met hondert marken gouts zal yder u verrijken.
Daar boven yder Rijk tien paerden, die met gout
Beſlagen, en gezaalt nu werden. noch vertrout
Op yder paert een ſlaaf, met diergewrochte kleeden:
Met ſpeer en harrenas als onze Vorſten reeden.
By yder hondert ſtux tabanen en damaſt.
En van de Keizerin der Turken heb ik laſt,
Dit onwaardeerlijk goet te ſchenken en doen offren
Tien van de beſt' en ſchoonſt' en Indiaanſe koffren.
Noch tien Safieren van een ongemeenen aart.
Een ſnoer van paarlen, ſchoon, en onwaardeerlijk waart.
Tien Eſmerauden, tien Robynen ſchoon van kanten.
Tien uytgelezen puyk en heldre Diamanten.
Noch offert zy de kroon, die op haar bruylofsfeeſt,
Als Keizerin van 't Rijk, haar hooftkroon heeft geweeſt.
Noch mach den Tamerlan zoo veel aan gelt begeeren,
Als hem geraden dunkt.

Tam.

Tam. Voor al dank ik u Heeren.
Ik dank de Keizerin voor al dat zy my bied;
Maar al dat ghy my noemt voorwaar dat acht ik niet.
'k Zal 't winnen, en het zy mijn krijgsheir dan ten beſten.
Al gaaft ghy al het gout, van 't Ooſten, tot het Weſten,
't Geſteent der Indiën, ik ſweer u by mijn trouw,
'k En liet uw Heer geen ſtap eens komen uyt dees kouw.
Maar als ik my ten ſttijd en oorlog make vaardigh,
Dan geef ik hem die eer, hy is mijn voetbank waardigh.
Talis. Ha hemel, wat een ſmaat!
Aly. Ha hemel, wat een ſpijt!
Tam. 't Zal niet meer nodigh zijn dat ghy gezanten zijt.
Talis. 't Beſtaat wel in uw macht u over ons te wreken;
Maar zal nochtans mijn borſt en hart te zaam uytſpreken.
Ik wenſte dat ik mocht met u ten ſtrijde gaan,
Ghy zoud my moerden, of ik u ter neder ſlaan.
Tam. Zijt ghy van edel bloet?
Talis. Ik ben een Vorſt der Mooren,
En hebbe trouwigheyt aan Bayaſet geſworen.
Tam. Ik zal my op dat ſtuk beraden. Odmar, hou.
Odmar. Wat wil de Vorſt?
Tam. Ik wil dat yder met een touw
Twee hondert ſlagen heeft, den Groten Heer ter eeren.
Ons ſlaven doen hun ſtrax de baart ten halven ſcheeren;
En van het rechter oog de winkbraauw.
Bay. 'k Bid u let,
Het zijn Gezanten, Heer. 't is tegens reên en wet.
Tam. Ik ken geen wetten, maar ik wilz' aan yder geeven.
En wie my weder tergt, die koſt het lijf en leeven.
Talis. Bedenk, o ſtraffe Vorſt.
Tam. Het is al overdacht.
Een yder namaals zich voor mijne gramſchap wacht.
Men dek de kouw: ik zal my vorder gaan beraden,
Wat dat ons ſtaat te doen, om 't Turkſche Rijk te ſchaden.

HET VIERDE BEDRYF.

Paleologus. Aurelia. Tarif. Aliater.
Grieken en Turken.

Paleo. RAmpzaalge keyzerin, hoe weynig dagen heeft
Uw waarde bruydegom met u in vreugt geleeft!
't Geval heeft weynigh tijts u toegelacht in weelde.
De blijde hymen, die uw hair en lokken ſtreelde,
Die is gevlucht; en d'uil die niet dan quaat voorzeit,
Die ſwermt u om het hooft.
Aur. Een vrouwen hart dat ſchreit
In droefheyt; maar ik zal nu als een man verſtrekken.
Mijn moed wil dat ghy 't doch tot grootsheyt op wilt wekken.
Ik bid u geeft mijn hart, dat manlijk is, geen reên
Van ſchreyen: want ik ſweer!
Paleo. Mijn dochter, neen! o neen!
Ik tracht niet om u van uw vroomheyt af te raden;
Maar onbedachten drift het Rijk zou konnen ſchaden.
Min moets en meer geluk dat was u beter. ach!
Aurelia mijn kint! ik min u als den dag.
En zoo des vaders zorg kon ſpeuren, dat in 't trachten
Na eer, voor 't keyſerrijk iets goets was af te wachten,
Door uwen moed, ik zag 't met vreughden aan mijn kint.
De vroomheyt in een vrouw baart ongeval. 't bewint
Des legers paſt u niet. 't was beter u te letten
Op vleyende muſijk, als trommel of trompetten.
Een rey van Jofferen die zullen meer uw geeſt
Vermaken, dan het heyr en veltheers ſtaf.
Aur. Ey vreeſt
Doch voor geen onheyl, maar laat my 't doch onderwinden.
In ongeval dan kent men eerſt de trouwe vrinden.
Den aanſlag die ik ſmeê, is om mijn ongeluk
Te trooſten, en mijn lief te helpen in zijn druk.

'k Ver-

'k Vergeet den aart waar in dat ghy my waant geboren.
'k Bemin u, Bayazet, mijn lief, mijn uytverkoren.

Tarif. Indien ghy na het weſt uw ogen maar wilt ſlaan,
Ghy ziet den Tamerlan en zijne heyren ſtaan.
De vanen van dien ſchrik des aardrijx ſtaan en ſwieren.
De wint brengt ons de maar, hoe zy victory vieren,
Met horens en gezang. haar heyr beſtaat in macht
Als dat van Xerxes. 't heeft den heelen donkren nacht
Geſtaan in orden, om wie aanquam haar te kanten.
Men brengt ons tijding, hoe dat dartigh elefanten
In 't heir zijn, yder draagt een bolwerk op de nek,
En yder ſchijnt een berg, en vecht met ſnuyt en bek.
Geen wapens zijn zoo ſterk dat leger te beſpringen.
De Hongren zijn omringt met boog en brede klingen,
Verſchonende geen man, geen kint, geen maagt hoe ſchoon.
Hun wrede ſtemmen geeft de lucht een nare toon.
't Zijn monſters die de hel en aartrijk zamen tarten.
Noch zijnder duyzenden van fel en wrede ſwarten
Uyt Etiopiën. een landtaart die op wet
Noch goden paſſen, maar het al in kolen zet.
Hier by is een getal met Perſiaanſe vellen
Gekleet, waar by vertoont zich 't hooft van u rebellen,
De wreede Tamerlan. hun wapens zijn haar moet.
Hun wreetheên ſtrekt haar ſchilt. haar handen zijn met bloed
Geverft, en met de bijl een oegſt van lijken mayen.
Hun haan die zal voorwaar al 't lantſchap over krayen.
De meeſte zijn te paert in overgroot getal.
Het brieſſen vult de lucht en ſchatert overal.
De veltheer van dat graauw, den Tamerlan, heeft heden
Zijn heir bevel gedaan, en ſwoer met diere eden
Indien ghy zijne macht wilt tegenſtaan, hy zal
Uw waarde bruydegom vermoorden. in geval
Ghy, volgens mijn verzoek, dat ik aan hem quam ſmeeken,
Zoo moogt ghy ongemoeit uw keyzer komen ſpreeken,

Zijn woort was, dat de bruyt bezoek haar bruydegom.
'k Verzoek en ik gebie als dat zy herwaarts kom.
Ik ſchenk haar vry gelei; en by de hel ik ſweere
Dat niemant wie het zy, haar in het minſt zal deere.
Gelieft haar Majeſteit die tocht te nemen aan,
Gebie wat u gelieft, het wort terſtont gedaan.

Paleol. Ik ducht Aurelia die toeleg zal u rouwen.
My dunkt dien wreeden menſch is geenſins te betrouwen.
Het woort van een verraêr is haatlijk, en verdacht.
Begeeft ghy u naar 't heir, zoo zijt ghy in zijn macht.
Uw vryheyt zijt ghy quijt, en zult daar na beklagen
Uw rampen; maar vergeefs.

Aur. Ik zal mijn leeven wagen,
En ſteun op eedt en woort, die hy aan Tarif gaf.
Te vreezen voor de doodt, die naam ſchijnt my te laf.
Waag ik mijn leven voor de geen, die ik in waarde,
En rijkheyt, meerder ſchat als al het goet der aarde,
Wat is doch mijn verlies? mijn vryheyt die beſtaat
In 't zien van Bayaſet, mijn lief en toeverlaat.

Paleol. Ik ducht voor ongeval.

Aur. Wat pijn kan my meer ſmarten!
Wat ongeval helaas! kan my meer gaan ter harten,
Dan zonder hem te zijn, die ik mijn leven noem?
In u heer vader ſtaat nu al mijn heil en roem.
Uw deught en oeffening des oorlogs van veel jaren
Is nu mijn toevlucht. ghy moet nu de Staat bewaaren,
In mijn afwezen. maar verwonder u niet van
Mijn liefde: want ghy zijt mijn vader. nu wel an,
Ik ga, ik ren, ik vlieg alleen na mijn beminde.
Zoo lang als ik hem derf zal ik geen ruſte vinden:
En yder ogenblik ſchijnt my een eeuw.

Paleol. Ik ducht,
Dat uwen toeleg zal verwerven weinigh vrucht.
Doch zoo het wezen moet, den hemel gun zijn zegen,

En

En 't geen gy wenſt by u gelukkigh wert verkregen.
Wie zal u op de tocht verzellen?
Aur. Tarif zal
My brengen in het heir van Tamerlan. en al
Wie dat aan Bayaſet of 't Rijk heeft eedt geſworen,
Die blyven by u, Vorſt, tot dat zy nader horen.
Ik zal, alleen verzelt met hondert ruyters, gaan
Dien aanſlag wagen, om mijn Keizer by te ſtaan.
Paleol. Dat tal is veel te klein.
Aur. Vol moets, en vol van krachten.
Hoe min in tal, hoe min ons onheil ſtaat te wachten.
Ik wil dat hondert tal alleen gewapent zy
Met ſwaarden; in geval den Tamerlan aan my
Zijn woordt noch eedt en hiel, zoo zullen wy voor 't leven
En ſterven proeven noch van onze vroomheit geven.
Paleol. Vaar wel mijn kint, mijn vreught! moet het dan wezen! ach!
Aur. Vaar wel heer vader, 'k hoop op beter tijdt en dag
U aan te ſchouwen.
Paleol. Wel, mijn leger zal in orden
Zich houden nevens 't uw. komt u dat heil geworden,
Dat ghy de vryheit van uw bruydegom geniet;
Zoo blijf ik in dit lant en uytterſte gebied.
Maar zoo ik werd gewaar, dat u gebeên noch ſmeeken
Niet helpen, zal ik my aan dien verrader wreeken.
Tar. Wy ſterven al met haar, of keren wederom.
Aur. Om u mijn Bayaſet verlaat ik 't keizerdom.
Paleol. De zorge kom op my, ik zal het Rijk bewaren,
Door deze kling.
Aur. God wil u lang in 't leven ſpaaren.

Oſman. Maächa.

Oſm. HOe lange zult ghy noch volharden in dit kleet!
Hoe lang noch blijven in uw dwaasheên? want ghy weet

Hoe dat mijn zorgen ſtaâg, vol angſt, uw dwaze reeden
In toom moet houden. ook zoo weetghe, hoe dat heeden
Ons toegelaten is (voorwaar geen kleine zaak)
Dat ik als meeſter, ghy als dwaas, de Vorſt te ſpraak
Te zamen komen. 't ſchijnt dat hy ons wil vereeren,
En zotten gunnen 't geen hy weigert groote heeren.
Maar zoo hy wert gewaar ons toeleg, dat ons wit
Is om den Turkſchen Vorſt te helpen, daar hy zit,
Ach Oſman! wat elend zal u niet overkomen?
Wat ſtraffe zy genoegh uw dwaasheit te betomen?
't Kon zijn dat uw geween den hals voor ſtraf bevrijt,
Als ghy 't hem maakt bekent dat ghy een vrouwe zijt,
Die ſex zal uw miſdaat verſchonen; maar mijn raaden
Die zullen zijn geſtraft met grootſte ongenade.

Maäch. Hebt ghy wel oyt gezien, gelezen of gehoort,
Dat een verliefde (want die naam my toebehoort,)
Haar goet of quaat geluk noyt tarte noch beproefde,
Zoo ik niets onderwondt, ik ook geen raadt behoefde.
Een ſuffend hopman is voorwaar geen goet ſoldaat.
Een minnares vertrout haar hart een toeverlaat.
En heden zultghe zien wat ik heb voorgenomen,
Nu reykt my hier de vyl. waar voor hebt ghy te ſchromen?

Oſman. Ik ducht.

Maäch. Geef my de vyl.

Oſman. Ik vrees.

Maäch. En doch voor wie?

Oſman: My dunkt ik Tamerlan met duyzent ogen zie.

Maäch. Geef hier.

Oſman. Ik bid Mevrouw, laat ik u noch iets zeggen.

Maäch. De tijdt is al verby om iets meer t'overleggen.
Het moet 'er nu meê deur. ghy gryzaart, ſchep maar moed,
Door uw laf hartigheên maakt ghy my als verwoet.
'k Verlos mijn lief, of 't zal my aan de macht ontbreeken.

Oſm. Ghy dwaas, daar komt de Vorſt, bedwing uw tong van ſpreeken.

Tamer-

Tamerlan. Odmar. Maächa. Osman. Alboasen. Boali. Soliman.

Tam. VErzoekt mijn onderzaat in ernst het geen ghy zegt.
Odm. Haar eysch bestaat in reên, zoo ghy 't wel overlegt.
't Gebreekt u aan geen macht haar diensten te beloonen,
Nu uwen tulbandt pronkt met twee-en-vijftigh kroonen.
Uw schatten gaan 't getal te boven. yder roemt
Uw rijkdom, en het heir u Lantverlosser noemt.
Tam. My dunkt dat haaren eisch is dwaaslijk en vermetel.
Maäch. Ghy zijt een dwazen hoop, hielpt ghy hem op den zetel:
En hebt ghy u niet meer met moorden, brandt en roof
Verrijkt? zoo geef ik aan uw woorden geen geloof.
Men telt hier noch geen gelt, 't betalen is met schelden.
Tam. Ik weet ik heb belooft haar diensten te vergelden;
Maar nu niet: 'k zal het doen, wanneer de wereldt my
Geheel van 't oost en west gants onderdanigh zy.
Wy moeten noch eens recht ons dapperheên doen blijken:
Daar zijn te winnen noch veel grooter koninkrijken.
Odmar. Geloof my Tamerlan, dat, eer de naaste nacht
Genaakt, uw gantsche heir tot oproer wert gebracht.
Maäch. Zy zullen wel doen; maar hy beeter. 'k zou hem raden
Hun allen voor een vuer tot assche te doen braden.
Tam. Ga zeg aan al het heir, wie my niet dienen wil
Die neem zijn afscheit: want indien 't my maar gevil
Ik kan zoo datelijk een ander heir verzamen.
Daar 's noch een groot getal, die gistren by my quamen,
En boden haaren dienst. ik acht geen oproer, neen:
'k Vertrouw my op dees arm, en krachten van mijn leên.
Het dreigen van de hel en kan my niet verswakken:
En wie my tegen is zal ik aan stukken hakken.
Boali. Wie in zijn eedt of trouw mocht struyklen; zijt gewis
Dat Boali een stut voor uwen zetel is.
Solim. Den Onger zal in kracht noch dapperheidt beswijken.

Tam. Door zulke helden wint men groote koninkryken.
Maäch. Zoo ghy uw vroomheidt dus aan yder een vertoont,
Zoo zijn mijn armen van die moeyten dan verſchoont.
Alb. De Turkſche Keizerin, grootmogend Heer, komt ſmeeken,
Dat zy haar bruydegom doch eens zou mogen ſpreeken.
Tam. Ik ſpeur haar fiere moed, dat zy dus dorſt beſtaan
Mijn heir te naderen, de liefde port haar aan;
Maar hope die mijn ziel zal nimmermeer beſtralen.
Alb. Wat toeſtel wil de Vorſt om dees Vorſtin t'onthaalen ?
Tam. Geen toeſtel, 't zy genoegh dat ik haar die gena
Vergun, en op 't verzoek haar noch ten dienſte ſta.
Maäch. O dwinglant wat ghy zegt !
Tam. Ik zeg mijn welgevallen.
Maäch. Ghy zijt een woedend menſch, de dwaaſte van ons allen.
Tam. Wie zich door 't ſwaart een Rijk bevochten heeft, die moet
Zijn dartlen onderdaan ſteets drukken met de voet.
En aan de vreemdeling zijn achtbaarheit vertonen.
Uw dwaasheit zal van daag uw ſtoute tong verſchonen.
Oſm. Ik zal u dwingen dat ghy uwen mondt beſnoert.
Maäch. Ik was, na dat my docht, ten hemel opgevoert.
Maar doch ik ben een gek.
Oſm. Swijg, zeg ik.
Maäch. 't Is gelogen:
Ik ben een Koningin, die, van een Vorſt bedrogen,
Dus door de werelt ſweef uytzinnigh; maar mijn klacht
Vliegt na den hemel, daar ik nu mijn heil van wacht.

Aurelia. Maächa. Tamerlan. Roxana. Livinia. Tarif. Bayaſet. Oſman. Alboaſen.

Aur. VErmaarde Tamerlan, die door des hemels zegen
Van ons, en 't ganſche heir, hebt d'overhandt verkregen,
De hemel ſpaar u lang.
Maäch. O ongelukkig menſch !

Tam. U, ſchoone Keizerin, doe ik de zelfde wenſch!
Aur. Ik kom hier, mach het zijn, mijn bruydegom beogen.
Tam. Ik weet het. men ontdek de Vorſt van groot vermogen.
Aur. Ach hemel! wat is dit? ach Tarif! ach! ach! ach!
Roxa. Wat is 'er doch Mevrouw?
Tarif. Hoe dus.
Aur. Ach! ach! vermach
Mijn ziele op dit droef vertoonſel noch te ſtaren;
En zonder dat de geeſt ten boezem uyt wil varen.
Maäch. Steunt doch wat Keizerin, vermits ghy by hem ſtaat,
Die in zijn woorden was een ſwakke toeverlaat.
Aur. Mijn waarde Bruydegom, hoe zijt ghy dus geſloten?
Bay. De hemel heeft my dus van mijnen troon geſtoten.
De kerker valt my ſwaar, doch daar is geen gena.
Aur. Beroemde Werelt-vorſt! ik bid u doch, ey ſla
Uw ogen nu op my, die voor u neêrgebogen
Met nare zuchten ſmeekt, en tranen in haar ogen.
Gedenkt aan 't huys en bloedt waar uyt ik ben geteelt.
Aanzie my, 'k ben een vrouw: wie heeft oyt vrouwenbeelt
Verworpen? gun my doch een weldaadt als een ander,
Gedenkt aan 't voorbeelt van den grooten Alexander,
Die ſchoon hy met een eedt zoo dier geſworen hadt,
Hy 't Perſiaanſe Rijk verdelgen zou, geen ſtadt
Zou blijven ſtaan, maar tot een puynhoop zijn vertreeden:
Een vrouwe heeft die ramp door haar gebeên verbeeden.
Aſſuerus aan een vrouw, door ſmeeken en door reên,
Zijn wreede ſtraf verzoet, beſchoren den Hebreen.
Wat heb ik u door 't werk van andren aanteraden!
Ik ſteun op uwe gunſt, en wil van uw genade.
'k Verzoek niet, machtigh Vorſt, dat ghy mijn bruydegom
Op vrye voeten ſtelt; zulx vruchtloos is: maar om
Een andren kerker, daar hy als een Prins mach ſlapen.
Beſluyt hem in een ſlot, of kamer, zoo rechtſchapen
Een Vorſt, gelijk ghy zijt, onthaalt een Keizer recht,

Gelijk een Prins betaamt.

Mäch. Indien ghy 't overlegt,
Zy heeft gelijk, ik zou het zelfde meê verzoeken;
En zoo ghy 't niet en doet, zoo zalmen u vervloeken.

Tam. Zeg my Aurelia, wat reden heeft u doch
Bewogen, dat by 't geen ghy voorstelt, toen of noch,
Het minste niet en melt, wat quaat door schoone vrouwen,
Daar zulk getal van is, veeltijdts niet is gebrouwen?
Hoe meenigh Koninkrijk verdelght is en bestreên.
Ik breng u in gedacht de schoonheyt van Heleen,
Waar door out Troyen tot een puyn en as-hoop raakte.
Of hoe dat Dalila den sterken Samson schaakte
Het overwaart gezicht. Voor my, ik sweer u dat,
Al schoon dat ghy my smeekt, alwaar 't dat al de schat
Des aardtrijx voor my neêr gestort lagh, 'k zal niet dogen
Dat Bayaset my oyt ontwijke uyt mijn oogen.
Waar dat ik ga of ry, hy volgt my in dees kouw.
Beoogt uw Bruydegom, vergeet alzoo uw rouw;
Maar andersins geen heul is meer voor u te wachten.
'k Beweeg door geen geween, noch redeloze klachten.

Bay. Hou op ghy snode, ghy ontzinnige barbaar,
Vol helsche hovaardy, meinedige verraêr.
Heeft u den hemel dan uw aanslag doen gelukken,
Om alles wat 'er is met uwen voet te drukken;
En my een Keizer, die voor dezen was geacht,
Geëert en ver ontzien. wat robst u het gedacht?
Let, die verheven is die kan met 't radt ook dalen.
Dacht ghy met wie ghy spraakt, ghy zoud uw woort herhalen.
Het is de grootste vrouw des aardtrijx, die u smeekt.
Het is die Schoone, daar uw wreetheit nu meê spreekt.
Waart ghy een redlijk mensch, ghy zoud haar deugden achten:
En gunnen 't geen zy bidt door haar geween en klachten.
Ontziet haar, toont ontzach aan haar die voor u staat,
En kus de steen, en 't zant alwaar zy overgaat.

En ghy ô Keizerin! wat kan u zoo vervoeren,
Dat ghy ter aarden knielt voor zulk een ſchuym van boeren?

Tam. Mijn lijfwacht 'k zeg vertrek, tot dat ik wederkom.
Men laat de bruyt alleen by haaren bruydegom.

Aur. Ach Tamerlan!

Tam. Hy wreekt zijn ongeval met ſchelden.
Maar alzoo lang ik leef zal ik zijn quaat vergelden.

Aurelia. Bayaſet. Maächa. Oſman. Boali. Roxana. Livinia.

Aur. MYn lief, mijn Heer! ach ach!

Bay. Mijn overwaarde Vrou,
Ik bid ſtaak uw geween, getrooſt u in uw rouw.
De Hemel is vergramt om uw geklaag te hooren.
Uw zuchten zijn vergeefs, en vruchtloos en verloren.
Dees kouw mijn karker is en blijven zal, ik klaag
Mijn ongeval aan Godt by nachten en by daag.
De honger en de dorſt beletten my het ſlapen.
Het geen ik t'eten krijg, moet ik van d'aarde rapen,
En 't wert my als een hondt van taafel toegeſmakt.
Ik krijg het zelden, 't geen mijn krachten gants verſwakt.
Zoo dikmaal als hy is te paarde uytgereden,
Zoo heeft hy tot een ſmaat my op den nek getreden.
Ik ſtrek voor een ſchabel van zijne voeten. 'k wert
Getreden op den hals; maar 't ſmart my aan het hert.
Ik ſchrey in duyſternis, met wenſchen dat de ſtraalen
Der zon op my noch eens gelukkigh nederdaalen.
Mijn lief, mijn waarde bruyt! dat ik uw handen druk,
En ghy de myne, is mijn aldergrootſt geluk.
Want deze kouw verbied my 't vordere vermaken,
't Omhelzen van uw hals, en kuſſen van uw kaken.
Doch in mijn droeffenis, en alderſwaarſte pijn,
Is 't my noch blytſchap dat ghy hier moogt by my zijn.
Ach mijn Aurelia! wat was ik doch voor dezen!

Ik die den aardtkloot door mijn daden dede vrezen,
En die de wereldt ſcheen te klein te zijn, die moet
Dus zitten in een kouw, vertreden ſtap noch voet.
Dit zal mijn doodt-bus zijn, hier in moet ik doch ſterven:
Want ik geen hoop en zie om vrydom te verwerven.
Keer vry weêr na mijn Rijk, ik ben voor u beducht.
Ik vrees voor onheil.

Aur. Hoe?

Bay. Ey geef u op de vlucht.

Aur. Hoe is 't mijn vrome Heer? hoe dus?

Bay. Mijn lief, mijn zinnen
Die zijn helaas! te ſwak mijn droefheyt t'overwinnen.
Ach keer toch na uw heir, beſtiert het na uw macht.
Bezit uw Rijk in vreê, en houd my in gedacht.
't Zal my de grootſte vreught verwekken, mach ik horen
Uw welvaart, mijn Prinſes. de hemel kan zijn toren
Vry ſtorten op mijn hooft, als hy u maar verſchoon.
Verzorght doch 's Rijx bewint, neem acht doch op mijn kroon.

Aur. Dat ghy my tot de zorg der Rijken aan komt manen,
Doet my het hart gelijk verſmelten tot in traanen.
Mijn lieve bruydegom! geeft gy my zulken raat?
Ik was geen reedlijk menſch indien ik u verlaat.
Ik zal, zoo lang ik leef, u als een vrouw verzellen.
Komt wreden Tamerlan, wilt my gevangen ſtellen;
Beſluyt my by mijn lief in deze yſre kouw,
Zoo toon ik dat ik ben een groot geboren vrouw.
Maar ach! dees wreden ſtopt voor mijn geklagh zijn ooren,
En wil geen klachten van Aurelia verhooren.

Bay. Beminde zielvoogdes, bedwingt doch uw gemoet.
En wenſcht u in geen ſlot, maar tracht na vryheyt. voed
Uw liefde, maar wilt die doch aan mijn Rijk betoonen.
Ik zal u met mijn wil, nu macht ontbreekt, beloonen.

Maäch. Ik meende dat ik 't waar, mijn Bayaſet, alleen
Die u recht liefde droeg, die om uw heeft geleên.

Maar ach Aurelia vriendin! 'k moet iets ontdekken
Geheim, als 't u belieft dat wy een wijl vertrekken.
Vertrouw my als u zelf. ik heb op eenen tijdt
Uw bruydegom bemindt; maar ghy de liefste zijt:
Ik heb den hemel zelf om zijne min vergeten.
Ik ben Maächa.

Aur. Hoe! ik heb van u geweten,
Toen ghy die wenschen deed, die nu mijn ziel gevoelt.
Is nu uw gramschap op dien grooten Vorst gekoelt?

Maäch. Mijn wenschen zijn my leet, en smarten mijn geweten.
De faam had nauw de ramp uws bruygoms uytgekreten,
Of ik ben in der yl, dus in dit dwaze kleet
Als man gekom'en; want hier niemant anders weet:
Doch om geen andre reên, dan middelen te vinden,
Dat ik uw waarde van zijn banden mocht ontbinden.
Den Scytze Vorst die heeft zijn tijdtverdrijf met my.
Ik veins my als een zot. en ingeval dat ghy
(Want ik gemeenelijk zijn schenker moet verstrekken)
My hulpzaam zijn wilt, zal (laat ik u doch opwekken)
Dees dag zijn laatste dag verstrekken. 't moet zoo zijn.
Hy zal zijn wreede ziel uytstorten door fenijn.
Maar ach ik hoor gerucht. wy zullen nader spreeken.
Hoe is 't? hoe zal 't hier zijn, wilt ghy dees yzers breeken?

Boali. Mijn Heer, den Tamerlan doet u, Vorstin, de groet,
Verzoekend' dat ghy hem in zijnen hof ontmoet.
Hy zal uw naarder reên van alles willen geven,
Aangaande Bayaset.

Aur. Getroost mijn lief! mijn leven!
In weinig tijdts zal ik weêr by u zijn.

Boali. Alleen,
Met twee van uw gevolg: de Vorst die heeft zijn reên.
Daar schijnt voor uw Vorstin iets wichtigs is beschoren,
Van 't lossen van uw Heer.

Aur. Ik vlieg, mijn uytverkoren!

Verhopend Tamerlan zich wel beraden heeft.

Bay. De hemel gun dat ghy mijn vryigheyt beleeft.
Ach wilde Godt dat hy zijn tooren mocht verzachten.
Dus zal ik hopend op een goede uytkomst wachten.

HET VYFDE BEDRYF.

Paleologus. Odmar.

Odmar. DIt is den loon die nu den dwingelandt ons geeft,
Nu hy zoo menigh Rijk en Vorst verwonnen heeft.
Ons oude dapperheyt wil deze hoonen wreeken;
Want zijn meinedigheyt aan yder is gebleeken.
Derhalven groote Vorst, op uw gerechtigheit,
Op uw medogentheên ons aanslag is geleit.
Wy sweeren ons uw trou ten koste van ons zielen:
Indien ghy wilt, ghy kont den Tamerlan vernielen;
En dat door zulken raadt, als ik u deed verstaan.
Ghy zult het leger van den kloeken Persiaan
De handt u bieden zien, zoo jongen als ook d'oude;
Een volk waar op hy zich het meest voor dees betroude.
Zy zullen Tamerlan u levren, 't is gewis,
Indien ghy maar begeert, hy u gevangen is.
Zoo zal zijn medehulp zijn achtbaarheyt verdelgen.
Zoo stikt hy aan een swaart die 't alles wou verswelgen.
Zoo blust hy zijnen dorst zelf aan zijn eigen bloedt;
Die gansche Rijken delgt, en 't aartrijk heeft verwoedt.
Men blus zijn leven, nu 't de wereldt niet kan blussen.
Staat toe doch mijn verzoek, laat ik uw handen kussen.
O Vorst! wy sweeren u voor onzen opperheer.

Paleol. 't Geen ghy my hier aanbied dat ziet voorwaar vry veer.
De lichtgelovigheyt mijn Rijk zou konnen schaden.

Odm. Wy komen dit verzoek u bidden en ook raden.
Verlost ons van een mensch die u zoo haatlijk is.

Paleol. Bedenkt wat ghy begint; 'k ben op mijn hoed' gewis;

Zoo

Zoo ghy als Zinon my met valsheyt zoekt te drukken,
Een Argus waaken zal uw quaat niet doen gelukken.
D'ervarentheyt heeft my zoo meenigh jaar geleert,
En dikmaal het verraat en onheil afgekeert.

Odm. Ik ſweer u by het licht en 's hemels groot vermogen,
Wiens wijsheyt ons bezicht, met meenigh duizent oogen,
Dat wy met geen bedrog beſmet zijn: zoo ghy ducht,
Ik heb dry zonen, en een jong en teere vrucht,
Niet ouder dan een jaar, ik zal d'onnooſle geven
In uwe handen; ſtraf haar t'zamen aan het leven,
Indien u of het heir het minſte leet geſchiet.

Paleol. Indien ghy ernſtlijk meent, het geen ghy my aanbied,
Ik ſweer ik zal u t'ſaam beloonen. wilt uw krachten
En yver proeven, 'k zal uw vromicheyt verwachten.
Verzuym geen langer tijdt, ſchey u van 't leeger af.
Ik door het wijken u een legerplaats verſchaf.
Behoudt u daar in ſtilt, om tijt en uur te beiden,
Wanneer de tweedracht hun doet van den ander ſcheiden:
Dan zal ons d'overwinſt licht volgen; want de kracht
Der Perſiaan verbint haar t'ſamen met ons macht.
Dus zal men 't aartrijk van een dwinglandt zien bevrijden.

Odm. Mijn Heer met u verlof, 'k vertrek.

Paleol. Mijn heir tot ſtrijden
Zich daatlijk vaardigh maakt.

Odm. Wy zullen onzen hoon
Dus wreken, en zijn Rijk doen hechten aan uw kroon.

Paleol. Vaar wel, nu zal dees dagh, indien des hemels zegen
Ons by zy, op het heir ons vyants zijn verkregen
Een overwinning. nu mijn helden, yder draag
Zich heden als een man, en met my 't leven waag.
Indien wy 't machtigh heir der roovers boven raaken,
Zoo zal de Griek zijn roem en naam onſterflijk maken.

Boali.

Boali. Soliman.

Boali. DIt is de plaats, waar dat my Tamerlan geboot
Te letten, hoe het heir der Grieken wiert begroot.
Solim. Mijn vriendt, wat een geluk dat wy den ander vinden.
Boali. Ik wacht hier Odmar.
Solim. En ik ook.
Boal. Wy onderwinden
Ten dienſt van Tamerlan een aanſlagh, om te zien
Hoe 't Griexſe heir zich draagt, dat zelve te beſpiên.
Solim. Tot zulken eind ben ik hier herwaarts ook gekomen.
My dunkt ik iemant zie daar ginder langs de boomen.

Odmar. Boali. Soliman.

Odm. NU haak ik na de wraak, den aanſlagh noopt mijn moed,
En mijn kloekmoedigheyt den eerſten aanval doet.
Ghy veltheer Boali en Soliman dus t'ſamen?
Boal. Op Tamerlans gebodt wy dus hier herwaarts quamen.
Odm. Ik heb het Griexſe heir bekropen, en wel acht
Genomen op haar doen. ik ſpreek al t'onbedacht.
Ghy Soliman wilt gins een weinigh aan de bomen
Doch achtſlaan, dat geen menſch ons hier mach overkomen.
Ik heb iets voor tot roem van Tamerlan. de tijdt
Zal tonen wat ik ben.
Solim. Het zy zoo.
Odm. Wat een ſpijt
Mijn halsvriendt Boali, hoe wilmen ons belonen!
Boal. Wat is 'er gaans?
Odm. Ey hoor, ik zal het u vertonen.
Wy zijn al t'zaam verkocht, en 't koſt uw leven.
Boal. Hoe?
Odm. Dien trotſen Tamerlan, die ganſche werelts roe,
Dien nieuwen Lucifer (hoe heeft het my verdroten,)

Heeft

Heeft met het Griexſe heir een nieuwe vreê geſloten.
En dat zoo ſchelms met liſt, en zonder ons, zoo vals.
Hy zet als Bayaſet de voet ons op den hals.
Het ſchijnt Aurelia die heeft op hem vermogen.
Hy zal door een verraat uw ondergang gedogen:
Want het Hungaris heir, en de Walak, die zijn
Tot dezen aanſlagh nu (maar onder andren ſchijn)
In ſtilte t'zaam gerukt. dus zalmen u betalen,
Voor al uw trouwe dienſt.

Boal. Wat hoor ik u verhalen?

Odm. Het veynzen nodigh is. bevrijt u van de doodt.
Beſchut uw leven t'zaam door vroomheyt in dees noodt.
't Gemeene welvaart moet men van uw arm verwachten,
Den Tarter toon zijn moed, en meng die met zijn krachten.
Ik zal u met mijn heir en Perſianen voên
In moed, en met mijn volk u trouwen byſtant doen.
Veinſt u als of wy t'ſaam met twiſt van d'andre ſcheyden.
Want Soliman die zal uw ondergang bereyden.

Boal. Ik ga dan na mijn tent, en zal mijn gram gemoed
Verkoelen in de doodt van Tamerlan; en 't bloed
Van zoo veel boozen, die ons ondergang beſworen.
Men val zoo daatlijk aan.

Odm. 'k Zeg wacht u voor zijn tooren.

Boal. 'k Vertrou op myne dienſt, waar in dat ik volhart.

Odm. Hou Soliman.

Solim. Mijn heer.

Odm. Uw ongeluk my ſmart.
Ik heb aan Boaly iets opgeſtreên, op hoope
Dat ik hem van 't verraat en aanſlagh af mocht koopen.

Sol. Hoe, is 'er onraat, heer?

Odm. Den Tamerlan die heeft
Met Bayaſet een vreê geſloten, en men geeft
U over, om de Turk zijn wraakluſt te gevoelen.
De Griek zal in uw bloet zijn heyigheyt verkoelen.

De Tarters hebben last, door Boalys beleit,
Uw aan te randen, en alzoo uw mogentheyt,
Wanneer gy zijt verheert, als slaven te verkopen.
In dit gevaar staat nu alleen dees middel open,
Dat ghy, eer dat het heir des Tarters zy verdacht,
Met het Hongaris volk en de Walakse macht,
Hun t'zamen overvalt. dan wert by u bevonden,
Dat ghy door mijne raadt iets groots hebt onderwonden.

Sol. O Tarter, legt ghy toe om ons in slaverny
Te voeren?

Odm. Dit 's het wit van haare dwinglandy.
Indien gy nu uw lijf en leven wilt bewaren,
En met een euvlen moed haar in het schilt doen varen,
Zoo zal ik als een vriendt u hulp en bystant doen.

Sol. Den Tamerlan mach zich nu voor dees sabel hoên.
Ik sweere by de goôn, hy zal zijn doen beklagen.
Op het Tartarisch heir zal ik mijn wraaklust wagen,
En tonen dat een man, vol harts, geen moet ontbreekt,
Wanneer 't rechtvaardigh zich aan zijnen vyant wreekt.

Odm. Ik zal u als een vriendt behulpsaam zijn.

Sol. 'k Vertroude
U, Tamerlan, te veel.

Odm. 'k Zal u mijn eeden houden.
Tot noch toe gaat het wel, zoo ik my wreeken kan.
Vrees nu o dwingelandt! vrees nu o Tamerlan!
Ik zie uw val te moet. uw straf is al beschoren.
Van al uw gansche heir is d'ondergang gesworen.

Maächa. Bayaset. Osman. Tamerlan. Aurelia. Assur. Roxana. Livinia. Odmar.

Maäch. Ach Bayaset!

Bayas. Wie is 't, die my dus naadren derst?

Maäch. Maächa, die uit liefd, om uwe boeyens sterft,
Op yder ogenblik, om datze kan bemerken,

Dat haar de macht ontbreekt uw vrydom uittewerken.
Dees toorts die licht u in dees droeve duisternis.
Bay. Ach liefde zonder gae!
Maäch. Ach liefde, ach ik mis;
'tIs tiranny, 't is niet, 't is Tamerlans begeeren.
Wie daar?
Osman. Ik ben 't.
Maäch. Geef 't woort. den grooten Heer der heeren,
Den Turksen Bayazet, staat onder mijn bevel.
Wie tot zijn nadeel spreekt, die zal ik na de hel
En onderaardtsche poel doen daalen. zijn 't maar woorden?
Verweerd u dan, ik zal u altezaam vermoorden.
Osm. Indien u Tamerlan hier ziet en met dit licht?
Maäch. Vat aan, en ziet ghy niet hoe dat my het gezicht,
Gelijk een Hercules, ten strijde aan komt nooden.
Ik vecht voor dien ik min, en vrees gevaar noch dooden.
Tam. Ondek de kouw, op dat hy 't middaglicht geniet.
Bay. De hemel gun my, by mijn duldeloos verdriet,
Dat het, zoo lang ik in dees kouw moet zijn besloten,
Gestadigh nacht blijf. ach! hoe heeft my 't licht verdroten,
Zoo lange als ik dus rampzaligh was. ik ween,
En roep aan u o goôn! verhoor doch mijn gebeên.
Maäch. Swijg Bayaset, ey swijg, den hemel stopt zijn ooren,
Wanneer het hem believt zoo zal hy u verhooren;
Een yders leven is vol vreught en ongeluk:
Nu opgevult met weeld', nu overpropt met druk.
Dus ongelukkigh zijn die 't meest na grootsheydt haken.
Ghy moogt u verder niet dan in dees kouw vermaken.
Aur. Laat my, ach Tamerlan! doch eens mijn bruygom zien
In vryheydt uyt dees kouw; dus met gebooge knien
Smeek ik u, groote Vorst, laat ik dit doch verwerven:
En gun my dat ik hem eens vry zie voor mijn sterven.
Assur. Indien 't de Vorst gelieft, hy zet zich aan den dis.
Tam. Nu zultghe zien hoe groot dat uw vermogen is;

En in een korten tijdt hem zien ontslaakt.

Bay. Ik vreze

En ducht voor onheyl, ach!

Tam. Hy moet mijn voetbank wezen,

Wanneer ik aan den dis, die hoog staat, klimmen moet.

Ontsluyt dan Bayaset, dat hy zijn plichten doet.

In vryheyt zultg' hem zien, doch echter niet genaken.

Ghy kunt u met 't gezicht een weinigh nu vermaken.

Aur. Ach hemel, wat een smaat!

Bay. Ach hemel!

Aur. Ach ach!

Bay. Ach!

Aur. O goôn! wat dat ik zie.

Bay. Ik schaam my voor den dag.

Maäch. De kracht verbint het recht, de minder moet hier lijden.

Tam. Men sluyt hem weder op.

Aur. Ach hemelen! ach tijden!

Wat heeft mijn oog gezien, en wat heb ik beleeft?

Maäch. Ik dien u na gewoont: maar ik verzoek, ei geeft

Doch plaats aan dees Princes. ghy zijt de schrik der aarden:

Maar een, die reed'lijk is, behoud een vrouw in waarden.

Tam. Ik acht geen schepsel waard, dat het by my vergast,

Geen mensch genaak mijn spijs.

Maäch. 'k Heb nochtans door uw last

By u genoot geweest. wilt deze meer vertrouwen,

Behaagtse u niet? hoe! het is de schoonst der vrouwen.

Tam. Ik lach om uwe reên.

Maäch. Ik om uw grootsheyt zucht.

Osm. Betoom uw tong.

Maäch. Voor uw? ghy doet hier weynigh vrucht

Met al uw zorgen, 'k zal, ik sweer 't, u noch verleeren.

Zijt ghy mijn onderwijs, zoo swijgt by groote heeren.

Tam. Schenkt my den gouden kop, Aurelia, ik wil 't.

Aur. Hoe ik?

Tam. Ja ghy.
Aur. Hoe dat?
Tam. Heb ik u niet geſtilt;
En uwen bruydegom in vryheyt doen beogen?
Laat my tot wederloon doch hebben dit vermogen.
Aur. Ghy tergt my Tamerlan.
Tam. 'k Gebie u, doe het voort;
Of 'k geef mijn lijfwacht laſt datmen u ſtrax vermoort.
Bay. Kan ik dat zien?
Tam. Wel aan, kom my den beeker ſchinken,
Ik zal dan op dat broot aan hem een friſſen drinken.
Aur. Gy eiſt onredelijk.
Tam. 't Bevel dat ik u gaf
Moet ſtaande voet geſchiên.
Bay. Ach hemel! keer u ſtraf
Doch eyndelijk van my en mijn beminde t'zamen.
Ghy moet u Tamerlan van uwe daden ſchamen.
Tam. Aurelia, zoo ghy noch langer ſtaat en mart,
De grootſte ſmaat zal u geworden.
Aur. Ach! mijn hart
Hoe klopt ghy, dat ghy dus veracht wert en vertreden.
Vergeeft my, bruydegom, de hoon die 'k doe: dien wreden,
Doet my dus van twee quaân het beſte kiezen. 'k zal
Zijn wil voldoen, alleen zijn wreetheydt te geval:
Op hope of het zijn gemoet verzachte.
Maäch. Vrouwe,
Zijt maar geruſt; ik ſweer 't, dees drank zal hem berouwen.
Dees goude kop, o Vorſt! gevult met koele wijn,
Zal ons verloſſer van de hooghſte rampen zijn.
Hy zal, hoop ik, u hart een weynigh doen verzoeten.
Tam. Aan u Vorſt Bayaſet: de grootſte Vorſten moeten
Eens t'zamen vrolijk zijn, doch yder zit alleen.
Bay. 'k Roep aan den hemel wraak van d'onrechtvaardigheên,
En ſmaat die ghy my doet.

Maäch. Wilt u gemoet bedaren,
Zijn luk is op het hoogst.
Tam. Schenk in, en dien my garen:
Want ik het waardigh ben.
Bay. Van hemel noch van aardt,
Vindt ik geen troost noch heul; maar alles my beswaart,
O Tamerlan, tiran, die met uw trots vermogen,
De gantsche wereldt hebt, door valsche waan, bedrogen,
En in den hemel, aard en afgront zoekt een kloot
Van veel verwarringen te maken. laat mijn doodt
De straffen keeren voor mijn waardighste beschoren.
Niet past de Vorsten min dan ongerechten toren.
Ik schey Aurelia, mijn lief, ei zijt te vreên;
Getroost u in uw rouw, ik heb genoegh geleên.
En ghy Maächa, houd noch moed in uw elenden:
'k Bedank u voor uw dienst: ik zal mijn leeven enden
Met 't gene ghy my gaaft tot mijn verlossing. ghy
Vervloekte dwingelandt, 'k verwacht u aan mijn zy
Hier onder in de poel des afgronts; 'k zal 't daar wagen,
Om uw geweten en uw groots hart af te knagen.
Tam. Dat zy zoo: wacht my daar, ik zal u daar dan zien.
Maar waar dat ik verschijn, daar zal ik ook gebiên.
Maäch. Vertoef mijn neef, vertoef: hy sterft helaas! o goden!
Aur. Ach hemel! wilt my doch hier by mijn minnaar dooden.
Ik swijm ach! hemel ach! het hart beklemt my, ach!
Odmar. Nu zult ghy Tamerlan beleeven eens dien dag,
Dat ghy van 't leger, als het recht is, wort verlaten.
Beproeft nu wat de liefd vermag van d'onderzaten.
Uw heir in oproer is, uw hoogmoet wert gestuyt.
De krijgsmaght delght zich zelf, door liefde tot de buyt.
Maar waar het uyt begon, dat kan men noch niet raden.
Het zeekerste van al is 's hemels ongenade;
Die uwen hogen moet wil straffen: want de macht
Van Hongren, en het heir der Tarters, zijn met kracht

Den andren in het hair. de wreede Persianen,
En het Walakse heir, met hunne roode vanen,
Die strijden tegens een. de Christen Keizer heeft
Met vyftigh duyzent man ons heir verrast; en streeft
Door al de twistende soldaten, die niet keeren.
De grond een slachtbank is. men kan geen vyant weeren.
En al de gantsche macht, die aan u Vorst, behoort,
Wert al t'erbarmelijk en derelijk vermoort.

Tam. Vergaar de vluchteling, door trommel en trompetten.
Ik zal met dit geweer alleen mijn heir ontzetten.
't Za mannen, heb geen vrees, treê aan, en toon uw moedt.
Het is alleen mijn arm die al de manslagh doet.
Zoo dra mijn vyandt komt mijn krachten te beogen,
Zoo vlucht hy; want hy kent mijn vroomheidt en vermogen.
Maar hoe! wie houd mijn arm? hoe stramt my het gewricht!
Wie doet my dit belet? wie nevelt mijn gezicht?
Ey 't is maar waan en schijn; dat mijnen vyant sterve.
't Za mannen, toont uw kracht, ghy zult uw loon verwerven.
Men steeke de trompet. val aan, val aan, val aan.
Wat deert my, hooge goôn! ik ben helaas! verraân.
Mijn ingewant verbrandt, het vuer barst uyt mijn ogen.
Nu moet ik sterven, ach? waar is nu mijn vermogen?
Vergramde hemelen! ghy buygt mijn grootsheit. 'k zal
U wijken Bayaset, verwacht my in het dal:
Ik volg u, 'k zal u haast daar by zijn, daar 't behoorde.
Een sterk vergift en drank was 't die my dus vermoorde.

Osm. Hier ziet ghy het beloop des werelts, en haar loon.

Odm. Ondankbre, wat voor vreught gaf u des veltheers kroon?
Hier leit hy zonder macht, die 't alles heeft doen beven.

Maäch. Sta op Aurelia, uw Keizer derft het leven;
Maar ghy gewroken zijt van den tiran: hy is
Gestorven.

Aur. Zijne doodt geeft my verlichtenis.
Maar ach! mijn Bruydegom! uw doodt zal ik beklagen.

Grieks heir. Lang leef de Griekſche Vorſt.
Aur. Wie komt ons weêr belagen?

Paleologus. Odmar. Aurelia. Tarif. Maächa. Oſman. Roxana. Livinia. Aſſur. Griekſche en Turkſche ſoldaten.

Paleol. Waar is den Tamerlan? waar is 't tyrannig beeſt?
Dat voor het aartrijk als een ſchrikdier is geweeſt.
Hy ſterve.
Odm. Groote Vorſt! bedwing uw moed en toren.
Hier is de romp, die ſtrax het leeven heeft verloren.
Paleol. Wat zie ik?
Odm. Dit 's de geen die 't aardtrijk viel te naauw.
Wat is hy nu? een niet, een ydle rook, en ſchaauw.
Aur. Mijn vader, ach!
Paleol. Mijn kindt, waar is toch uw beminde?
Aur. Hier zult ghy in dees kouw het lichaam zielloos vinden.
Uw overwinning komt, helaas! voor my te ſpa:
Doch dank den hemel voor zijn zegen en gena;
En dat ik ben verloſt van meerder ramp en lijden.
Paleol. Des hemels handt heeft ons geholpen in het ſtrijden,
Aan hem zy als dees eer. hy zegent het bewindt,
En ſterkt ons armen. maar, mijn alderwaardſte kindt,
Verzet uw rouw, en leer, hoe dat in alle dingen,
Hoe datze grooter zijn, hoe meer veranderingen.
Hy heeft een dwaas verſtandt, die op zijn arm vertrout,
En op het ſnel geluk, dat broos is, zich verſtout.
Aur. O yſre kouw! ghy houd geſloten
Het puyk van Keizeren en Groten.
O mijn beminde, ach! hoe ſmart
En ſlaat de droef heit my aan 't hart.
Met u is al mijn eer verdweenen.
Mijn groot geluk dat heeft geſcheenen.

Hoe ſlibberglat is al uw macht.
Hoe licht zijt ghy ten val gebracht.
Geen Vorſt 't geval kan tegenſtreeven,
Hoe ſchoon hy is, of hoe verheeven.
Met u zoo leit uw roem ter neêr,
Uw kracht en ſchoonheit, die zoo veer
Op zijne wieken heeft gevlogen.
Uw minzaamheit van groot vermogen:
En al de macht die keizren paſt,
Die heeft de doodt helaas! verraſt.
Ghy zijt den weg nu opgeſlagen,
Die yder volgen moet. geen klagen
Noch weenen hellept. ghy vertoont
Hoe dat 't geluk des werelts loont.
De hooge glori en haar brallen
Geeft aan een yder welgevallen:
Maar 't is een vreught voor korten tijt,
Een ogenblik, hoe trots ghy zijt.
Hoe menigh Vorſt van koninkrijken,
Die voor de doodtſnik moeſten wijken.
Dat voel ik nu; ik zucht en ſchroom,
't Vergaat hier alles als een droom.
Een enkle niet is al 't behagen,
Ons macht verſlijt met heele dagen;
En yder dag, die gaat voorby,
Men aan de doodt een nader zy.
Het lichaam van mijn lief dat wert na zijne waarde
Op Servia gevoert, daar 't keizerlijk ter aarde
Beſtelt wert; al de macht des adels volg het na.
Ik bouw een graf als dat van Artemiſia.
Paleo. Aan wie is 't keizerrijk nu eigen, door zijn ſterven?
Aur. Vorſt Tarif is de naaſt, die moet het Rijk nu erven.
Paleo. Ghy, zijt dan Vorſt.
Tar. Ik dank u heer, die 't heeft gewilt.

Aur. Door u zoo wijkt de nijdt, en houd het Rijk geſtilt.
Den rechten erfgenaam duyk noyt voor een'ge lagen:
Ik wenſch dat ghy de kroon in voorſpoet lang moogt dragen.
Paleo. Zeg my Aurelia, wie dus, als dwaas gekleet,
Bedroeft, doch zedighlijk, tot ons hier herwaarts treet?
Aur. Het is Maächa.
Paleo. Hoe! wat heeft u doch bewogen
Te dwaalen in dit kleet?
Maäch. De min heeft zulk vermogen.
Ik neem mijn afſcheit van u Vorſt: u Keizerin
Wenſch ik lang leeven.
Aur. Hoe vertrekt ghy, mijn vriendin?
Maäch. Ik wil in eenigheyt de daagen van mijn leeven
Nu einden.
Aur. Waar ghy gaat, wil ik my meê begeeven.
Wy treuren t'zamen om een minnaar, dat mijn hart
Aan 't uw gebonden, 't uw aan my gebonden wart.
Paleol. Zoo iemant tegenſtreeft om uw gezach te drukken,
Zoo zal ik ſtrax mijn heir in errenſt t'zamen rukken.
Van mijne hulp en macht zijt ghy verzeekert. laat
Dees doode weghgevoert; en dat men hem na ſtaat
In koude ſneeuw begraaf, om 't ziedend bloedt te bluſſen,
Alwaar de ſcheypaal is van Grieken en van Ruſſen.
U Odmar maak ik heer van 't land, daar Tamerlan
Gewoont heeft, en gena aan yder oorlogsman.
Maäch. 'k Verzoek ghy Oſman zijn getrouwe dienſt wilt loonen.
Paleo. Hy volg my in het hof, ik zal my gunſtigh toonen.
Door vieren en geſchal wert onze vreught ontdekt.
De doot van Tamerlan de ruſt des aardtrijks ſtrekt.

EYNDE.

I OP

OP HET TREURSPEL
van den
GROOTEN TAMERLAN,
met
DE DOOD VAN BAYASETH;
Gerijmt door den geestrijcken
J. SERWOUTERS.

WAt wilde woestheyd werckt, en dolle Dwinghlandy;
Toont *Tamerlan* door Moord, door wreed Gewelt, en strijden.
Hoe ydel *Bayazeth* trotst op zijn heerschappy;
Betuyghd zijn Neederlaagh, zijn Ondergangh, en Lijden.
Aurelia verbeeld een Beeld van d'Echte Trouw,
Die haat noch smaad ontziet: de liefd kan 't al verwinnen.
Maächa ziet haar Wraack, maar 't dubbeld haare rouw.
De straffen treffen al die boos bedrijf beginnen.
't Geen eer de Weereld voor twee Eeuwen heeft beleeft,
Vertoont *Serwouters* nu beweeghelijk na 't leeven:
Is 't Eer, en Loflijck, dat men Lof en Eere geeft,
Die d'oude Tijden voor den Nazaat heeft beschreeven?
Veel meerder Eer verdiend den geenen die 't verbeeld,
Die d'Ouden Tijt vernieuwt, met haar onzeeck're zaaken:
En maackt dat *Tamerlan* noch eens zijn roll herspeeld,
Den Wijzen tot een Les, den Boozen tot een Baaken.

C. D. WITTENOOM.

A P O L L O,

aan de Eed. Eed. Heeren

BURGERMEESTEREN

E N

R E G E E R D E R S

der Stadt Amſterdam,

Toen haar Eed. Eed. het Treurſpel van den GROOTEN TAMERLAN *met haar tegenwoordigheidt vereerden.*

DUs praalt het Schoutooneel, als op een zeegenboog,
Nu Burgermeeſteren, en d'Amſterdamſe Raaden,
(Die 't waarde burgerrecht, als d'appels van haar oog,
Staag gaadeſlaan) hun zorg hier voor een poos ontlaaden.

Zijt overwellekom, ô Zuilen van dees Stadt!
Het treurtooneel zal nu uw keurigh oog vertoonen,
Hoe dat een onderdaan zijn Vorſt de nek intradt:
En 't wankelbaar geval van d'alderrijkſte kroonen.

Dien val vertoond alhier den Turkſen Bayaſet,
Die 't droevig Griekenlandt van vuur en vlam deed blaaken:
Maar zijne macht wert, door een meerder macht, verplet.
Hy, die 't al vallen deed' in zijn verſlindbre kaaken,

Vervalt nu in een kouw, aan keetens vaſt gehecht.
Dit heeft de tijdt vertoont voor tweemaal hondert jaaren.
Het Oproer ſmeet geweer, de Gramſchap dol gevecht;
En alle rampen die oyt d'afgrondt quam te baaren.

Wie

Wie al te dartel heerſcht, al hollende verwart.
Wie dat een koort te ſtreng wil rekken, doetze breeken.
Dus ſtruykelt Tamerlan met 't opgeblazen hart;
De doodtſnik bluſt zijn moedt, toen hy naa 't hoogſt wou ſteeken.

NA HET SPEL.

GElijk de dageraadt, zelf 't alverquikbaar licht,
En 's hemels friſſen dauw, de quijnend' aard doet teelen;
Zoo groeit mijn Schoutooneel alleen door uw gezicht:
Zoo wijkt mijn Burg aan 't Y geen Roomſe treurtooneelen.

De Maatzang ſtreelt het oor der goden, door de kunſt.
Wie Goden hulp verwierf, ten hemel zijn gereezen.
De Poëzy verzoekt uw ſtut, uw ſcherm, uw gunſt.
Wie Pallas heeft tot ſchildt, hoeft geen gevaar te vreezen.

Den 5 September,
in 't jaar 1657.

J. SERWOUTERS.

